

Cirkulära mikroföretag

En kvalitativ studie om företagens
behov och syn på kommunen

Studien genomfördes hösten 2020 och har finansierats av interna medel för att förbättra företagsklimatet i Göteborg och medel via testbädd Sharing City Göteborg. Delar av resultatet presenterades under ett webinarium i december 2020. [Här kan du se webinariet i efterhand.](#)

Sharing Cities Sweden är ett nationellt program för delningsekonomi i städer. Programmet har som ambition att sätta Sverige på kartan som ett land som aktivt, och med ett kritiskt förhållningssätt, utforskar delningsekonomins roll för hållbara städer och ytterst Agenda 2030. I programmet ingår fyra testbäddar för delningsekonomi i Stockholm, Göteborg, Malmö och Umeå.

Testbädd Sharing City Göteborg består av 15 partners som inom testbädden arbetat, både enskilt och i olika konstellationer, med att utveckla och testa tjänster och koncept för att dela produkter och ytor.

Mer om Sharing Cities Sweden på: www.sharingcities.se

Kontakt:

Emma Öhrwall, processledare Sharing City Göteborg
konsument- och medborgarservice, Göteborgs Stad
emma.ohrwall@kom.goteborg.se

Tack!

Vi som har genomfört denna studie vill först och främst tacka de 18 stycken mikroföretag som ställde upp för intervju. Utan er tid och insats hade denna studie aldrig varit möjlig.

Vi vill också rikta ett stort tack till Ali Tabrizi på Johanneberg Science Park, Jon Williamsson vid Göteborgs Universitet och Sven Bertilsson på Coompanion, som har gett oss viktiga inspel.

Innehåll

	Inledning	sid 4-8
Kapitel 1 :	Den politiska viljan	sid 9-18
Kapitel 2:	Den privata konsumtionen	sid 19-30
Kapitel 3:	De cirkulära mikroföretagen	sid 31-63
Kapitel 4:	De nästa stegen	sid 64-65

Bilaga 1: Intervjuguide

Bilaga 2: Webinarie 8 dec 2020 - Hur kan vi öka utbudet av cirkulära mikroföretag i Göteborg?

Bilaga 3: Introduktion till det offentliga företagsfrämjande systemet

Inledning

Varför denna studie?

I reglementet för konsument- och medborgarservice står det att ett av uppdragen är att *påverka göteborgssamhället mot hållbara konsumtionsmönster*. Detta görs på en rad olika sätt bland annat genom att utveckla, testa och utvärdera cirkulär ekonomi och delningsekonomi. Denna studie ska framförallt ses som en del i arbetet för att främja hållbar privat konsumtion. Där utmaningen ”Hur kan Göteborgs Stad och konsument- och medborgarservice förbättra företagsklimatet för cirkulära mikroföretag i Göteborg?” har undersökts ur ett konsumtionsperspektiv.

En kommun har olika grad av rådighet, där den har *direkt rådighet* över delar av den offentliga konsumtionen, men inte den privata konsumtionen. När det gäller den privata konsumtionen kan kommunen istället ha *indirekt rådighet* genom att skapa förutsättningar för boende och besökare samt andra aktörer eller *rådighet på omvägar* genom olika former av påverkansarbete så som utvecklande av styrmedel och skärpt lagstiftning med mera.

Syftet med studien är att: förstå cirkulära mikroföretags behov och vardag, samt öka kunskapen om detta inom Göteborgs Stads förvaltningar och bolag.

Varför denna studie?

Denna studie har utgångspunkt i boende, besökare och företags vardag där hypotesen är att det krävs ett bredare och större utbud av delningstjänster i Göteborg än vad som finns idag. Konsumtionsforskning visar att hur utbudet upplevs är en av de främsta fysiska faktorerna som antingen kan underlätta eller motverka hållbar konsumtion.

Genom att öka kunskapen om företags behov kan Göteborgs Stad i senare skede titta på förbättringar och lösningar för att underlätta ett rikt utbud av hållbara varor och tjänster.

Resultatet riktar sig till en bred målgrupp, till dig som idag arbetar företagsfrämjande och som är nyfiken på denna nisch mikroföretag, till dig som idag arbetar med att främja hållbar konsumtion som kommer i kontakt med mikroföretag och till dig som är en av de entreprenörer som driver ett cirkulärt mikroföretag samt andra intresserade av ämnet.

Nyckelord: företagsklimat, hållbar konsumtion, delningstjänster, cirkulära affärsmodeller och beteendeförändring.

För dig som behöver mer förförståelse om hur det offentliga företagsfrämjande systemet ser ut idag, rekommenderar vi dig att först läsa bilaga 3 som är en introduktion av ämnet.

Metod

Denna kvalitativa studie består av djupintervjuer och mailsvar från 18 cirkulära mikroföretag i Sverige (varav ett hade sitt säte i Danmark) som från start har byggt sin verksamhet utifrån en cirkulär affärsmodell, mestadels sk. delningstjänster. Runt 30 st företag inom branscherna prylar, kläder och yta tillfrågades via mail, telefon eller sociala medier.

Företagen hade vi kännedom om eller kontakt med sedan tidigare eller fick kontakt med via efterlysning via Facebook, LinkedIn eller Instagram. De företag som ville delta i studien var de som sedan intervjuades. Ambitionen var från början att även intervjua cirkulära mikroföretag som inte kunde klassas som delningstjänster men dessa aktörer tackade nej att medverka eller svarade inte, exempelvis kommersiella second hand –butiker.

Företagen fick svara på intervjuguiden (bilaga 1) via videosamtal, telefon eller mail. Resultatet analyserades sedan utifrån flera parametrar exempelvis: syn på kommunens roll, kontakt med kommunen, finansiering osv. Med hjälp av metoden personas skapades fyra olika personas, som kan beskrivas som fiktiva karaktärer för att särskilja olika typer av cirkulära mikroföretag. Synen på kommunen analyserades med stöd av ramverket "Governing the Sharing Economy", se sid 41.

Begrepp

Mikroföretag: Ett mikroföretag enligt EU:s definition är de som har färre än 10 anställda och högst 2 miljoner euro i årsomsättning och balansomslutning. I Göteborg finns idag ca 60 000 st mikroföretag.

Cirkulär affärsmodell: En cirkulär affärsmodell innebär att företag tjänar pengar genom att ta tillvara värdet i produkter och material. Det kan handla om att skapa en modell för återanvändande av en produkt eller hitta samarbeten för industriell symbios. Målet är att minska användningen av råmaterial, minska klimatpåverkan och samtidigt skapa lönsamhet. De allra flesta affärsmodeller är idag linjära, vilket helt enkelt betyder att de ger upphov till avfall. En cirkulär affärsmodell bidrar istället till att material och produkter hålls i omlopp.

Cirkulära mikroföretag: Företag som klassas som mikroföretag och som har en cirkulär affärsmodell. Här kan exempelvis delningstjänster eller reparationstjänster ingå.

Delningstjänst: En tjänst som bygger på tillgång framför ägande exempelvis genom uthyrning via abonnemang.

Företagsklimatet i Göteborg

Som tidigare nämnts är denna studie delvis bekostad av interna medel för insatser för att förbättra det lokala företagsklimatet. Som nämnts är syftet med studien att förstå cirkulära mikroföretags behov och vardag samt öka kunskapen om detta inom Göteborgs Stad förvaltningar och bolag.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) mäter årligen den kommunala servicen inom sex serviceområden: information, tillgänglighet, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet. Syftet med mätningen är att fånga upp företagarnas åsikter och identifiera förbättringsområden. I den senaste mätningen "Insikt 2020" svarade drygt 2500 företag och gett sina synpunkter på servicen i Göteborgsregionen. I den senaste mätningen har företagsklimatet i Göteborgs Stad förbättrats kraftigt från föregående år och uppnår ett totalt NKI (nöjd-kund-index) på 73 och har uppnått det som anses som ett högt NKI (över 70).

[Källa: Business Region Göteborg](#)

Företagsklimatet i Göteborg

Även Svenskt Näringsliv mäter varje år det lokala företagsklimatet i Sveriges 290 kommuner genom en enkätundersökning. I den senaste undersökningen som gjordes i början av 2021 så svarade drygt 32 000 respondenter totalt i Sverige. Syftet med enkäten är att låta företagen ge sin bild av hur de tycker att företagsklimatet i kommunen är. I enkäten får företagen bland annat svara på om de under det senaste året varit i kontakt med kommunen. Några av faktorerna som avgör vilken ranking en kommun får är baserat på hur respondenterna upplever: kommunens service och bemötande vid handläggning av företagsärenden, kommunens information till företagen och tjänstemännens attityder till företagande.

Undersökningen visade att de som svarat på enkäten har haft kontakt med Göteborgs Stad på flera sätt. Drygt 50% av de som svarade uppgav att de haft kontakt med "andra kommunala tjänstemän" och exempelvis 17 % uppgav att de varit i kontakt med näringslivsavdelningen. De fem vanligaste orsakerna till kontakt med kommunen var, i fallande ordning: tillstånd, tillsyn, kommunal upphandling, rådgivning, annat, förbättring av företagsklimatet och besök på företag samt vet ej.

I undersökningen som genomfördes 2020, rankades Göteborg högre upp än tidigare år men fortfarande långt ner på listan, på plats 189 av totalt 290 samt på plats tre, av tre möjliga för storstäderna (Stockholm, Göteborg och Malmö). Rankningen baserat på 2021 års resultat publiceras i september 2021. Källa: www.foretagsklimat.se/goteborg.

1. Den politiska viljan

Följande kapitel presenterar ett axplock av politiska viljeyttringar från globala, nationella, regionala och kommunala styrande dokument, som berör studiens område.

Den politiska viljan

Agenda 2030

2015 antog världens ledare Agenda 2030 och 17 globala mål. Globala målen är en agenda för hållbar utveckling för:

- Att avskaffa extrem fattigdom.
- Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen.
- Att främja fred och rättvisa.
- Att lösa klimatkrisen.

FN:s utvecklingsprogram (UNDP) stöttar länders genomförande av målen och bistår den globala samordningen för att agendan ska bli verklighet till år 2030.

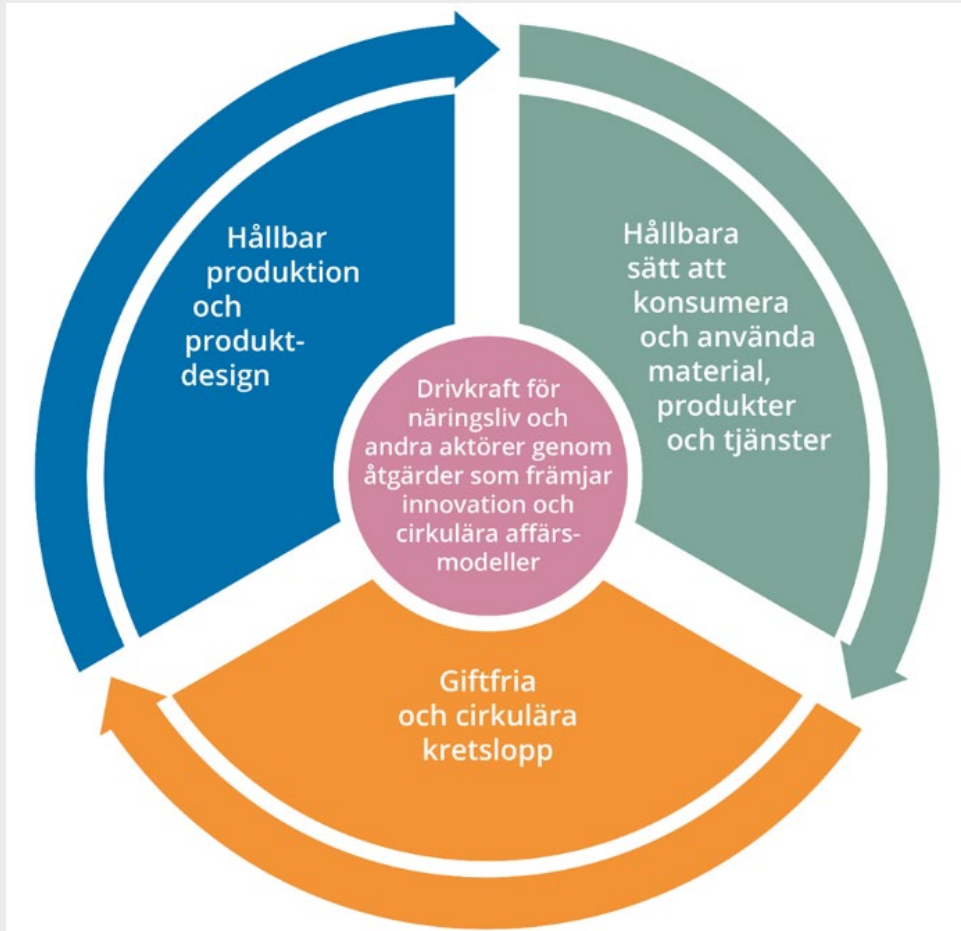
Denna studie har framförallt koppling till **mål 12, hållbar konsumtion och produktion**. På globalamalen.se sammanfattas målet:

Hållbar konsumtion innebär inte bara miljöfördelar utan även sociala och ekonomiska fördelar såsom ökad konkurrenskraft, tillväxt på såväl den lokala som globala marknaden, ökad sysselsättning, förbättrad hälsa och minskad fattigdom. Omställning till en hållbar konsumtion och produktion av varor är en nödvändighet för att minska vår negativa påverkan på klimat, miljö och människors hälsa.

Global

Den politiska viljan

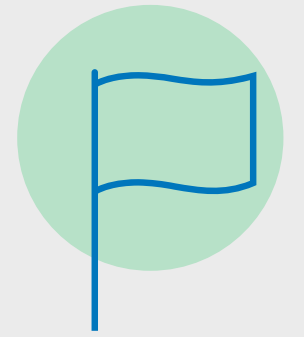
Cirkulär ekonomi – strategi för omställningen av Sverige

Denna nationella strategi (Miljödepartementet, 2020) pekar ut inriktningen för det arbete som behöver göras för att ställa om till cirkulär produktion, konsumtion och affärsmodeller, samt giftfria och cirkulära materialkretslopp.

Visionen är ett samhälle där resurser används effektivt i giftfria cirkulära flöden och ersätter jungfruliga material. Handlingsplaner som beskriver styrmedel och åtgärder ska tas fram.

Strategin innehåller förutom vision och mål även fyra fokusområden, varav två av dessa är extra relevanta i sammanhanget för denna studie:

- Hållbara sätt att konsumera och använda material, produkter och tjänster
- Drivkraft för näringsliv och andra aktörer genom åtgärder som främjar innovation och cirkulära affärsmodeller.

Nationell

Den politiska viljan

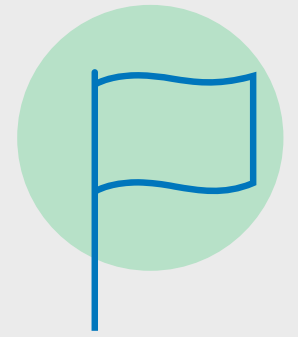
Tillväxtverket

Myndigheten har det senaste lanserat flera insatser för att främja cirkulära affärsmodeller, ex. C-voucher och Cirkulär Business Model Canvas. Genom C-voucher kan företag med en linjär affärsmodell få rådgivning och stöd från en tjänstedesigner för att utveckla en cirkulär affärsmodell. Det senaste verktyget Cirkulär Business Model Canvas är en guide för företag att utveckla nya cirkulära affärsmodeller. Källa: [Tillväxtverket C-voucher](#) och [Tillväxtverket, Cirkulär Business Model Canvas](#)

Konsumentverket

Är den myndighet som idag bland annat har uppdraget att "identifiera hinder för väl fungerande marknader och för hållbar konsumtion" med fokus på miljömässigt hållbar konsumtion, ett uppdrag som pågår till 30 november 2021. Myndigheten tar fram underlag och rapporter och dessa går att hitta på Konsumentverkets webbsida. Källa: [Konsumentverket, Miljö och hållbarhet](#)

I regleringsbrevet för Konsumentverket 2018 fick myndigheten ett särskilt uppdrag att följa delningsekonomins utveckling. Samma år publicerade myndigheten en omvärldsanalys med tema delningsekonomi. Källa: Konsumentverket, [Vår omvärld 2018 – tema delningsekonomi](#)

Nationell

Den politiska viljan

Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030

Syftet med strategin är att peka ut i vilken riktning Västra Götaland ska utvecklas till år 2030. Beslut om strategin tas på regionfullmäktiges första möte 2021. En av de fyra tvärssektoriella kraftsamlingarna är cirkulära affärsmodeller. De tvärssektoriella kraftsamlingarna gäller fyra år i taget och revideras en gång per mandatperiod. Syftet med kraftsamlingarna är att förstärka arbetet med de långsiktiga prioriteringarna genom riktade resurser och samverkan.

Utdrag ur remissversion

Samtidigt behöver vi stimulera en ökad efterfrågan på biobaserade och cirkulära produkter och tjänster. Där kan offentlig sektor vara en föregångare genom att ställa krav, upphandla och bidra till att skapa miljöer för att utveckla, testa och demonstrera nya affärsmodeller.

Genom användardriven affärsutveckling, exempelvis tjänstedesign, underlättar och stimulerar vi en hållbar konsumtion och livsstil. Här finns ett stort engagemang från det civila samhället att delta i förändringen. Det civila samhället, kulturlivet och folkbildningen kan inspirera och öka invånarnas förmåga att ställa om till en hållbar livsstil, bland annat genom att öka intresset för återbruk, delning och klimatsmarta designlösningar.

Källa: [Remissversion Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030](#)

Regional

Den politiska viljan

Klimat 2030

Västra Götaland har ett av de mest ambitiösa regionala klimatmålen i Sverige. Till 2030 ska regionen vara fossiloberoende. Det innebär att utsläppen av växthusgaser ska minska med 80 procent från 1990-års nivå till år 2030. Dessutom ska utsläppen av växthusgaser från västsvenskarnas konsumtion, oavsett var i världen de sker, minska med 30 procent jämfört med 2010.

Utdrag ur Klimat 2030

En förändrad produktion behöver såväl forskning och testbäddar som en stark efterfrågan på förnybara och resurseffektiva lösningar. Mer än hälften av det vi konsumerar ger upphov till utsläpp i andra länder där produktionen sker. För både offentlig och privat konsumtion är textilier, möbler och inredning samt elektronik och förbrukningsvaror exempel på resurskrävande varor. Västra Götaland är ett nav för utveckling av produkter inom textil- och möbelbranscherna. Affärsmodeller som säkerställer möjligheter till cirkulära flöden och uppdatering av varor för lång livslängd är avgörande. En övergång till en mindre materiell konsumtion där tjänster och upplevelser ger ökad livskvalitet är angeläget. Här finns stora möjligheter till västsvensk affärsutveckling, nytänkande entreprenörskap och nya arbetstillfällen.

Källa: [Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om Strategiska vägval](#)

Regional

Den politiska viljan

I Göteborgs Stad är det välkänt att det finns många styrande dokument förutom den årliga budgeten. I dagsläget finns exempelvis 30 program, alla med handlingsplaner och åtgärdsprogram. Denna studie är relevant för flera av dessa styrande dokument men framförallt de viljeyttringar och mål som uttrycks i Göteborgs Stads: Näringslivsstrategiska program 2018 – 2035, remissversionen av Miljö- och klimatprogram 2021 – 2030 och rapporten Fossilfritt Göteborg – vad krävs?

Utdrag ur Göteborgs Stads budget 2021

Vår tids största globala utmaning är klimathotet och människans stora avtryck i miljön. Vi vill att Göteborg ska vara ledande i omställningen till ett mer hållbart samhälle. Tillsammans med akademi och näringsliv ska Göteborg vara ledande inom ny grön teknik och innovationer.

Göteborg ska vara en stad där nya idéer och innovationer växer fram, vilket kräver goda villkor för företagare och entreprenörer. Förutsättningarna att starta, driva och utveckla företag i Göteborg ska förbättras och staden ska vara tillmötesgående och serviceinriktad i sitt bemötande. Det kräver också tillgång till kompetens, lokaler och kontor. Väststånd byggs av företagsamma och entreprenöriella människor och därför behöver företags- och näringslivsfrågorna lyftas.

Källa: [Göteborgs Stads budget 2021](#)

Kommunal

Den politiska viljan

Göteborgs Stads Näringslivsstrategiska program

Beskriver hur staden ska arbeta med strategiska näringslivsfrågor på ett konkret, långsiktigt och målinriktat sätt. Syftet med programmet är att tydliggöra och stärka Göteborgs Stads samlade arbete gentemot näringslivet för att skapa goda förutsättningar för företagande.

Utdrag ur Göteborgs Stads Näringslivsstrategiska program:

Näringslivet är en del av lösningen på samhällsutmaningarna

Vi står inför omvälvande samhällsutmaningar som klimatförändringar, urbanisering och en åldrande befolkning. I näringslivet läggs stora resurser på utveckling av produkter och tjänster som bidrar till lösningar inom samtliga dessa utmaningar. Utvecklingen mot cirkulär ekonomi, delningsekonomi/kollaborativ ekonomi och social ekonomi ger upphov till helt nya affärsmodeller och sätt att organisera välfärden, som i sin tur ger nya lösningar på samhällsutmaningarna.

Källa: [Göteborgs Stads Näringslivsstrategiska program](#)

Kommunal

Den politiska viljan

Göteborgs Stads Miljö- och klimatprogram

Visar riktningen och är den gemensamma plattformen för stadens långsiktiga strategiska miljöarbete. Programmet lägger grunden för omställningen till en ekologiskt hållbar stad 2030 och är stadens övergripande styrande dokument för arbetet inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling.

Utdrag ur Göteborgs Stads Miljö- och klimatprogram (remissversion)

I den hållbara staden ska det vara enkelt för alla att göra miljösmarta val. Göteborgs Stad ska genom sina nämnder och styrelser skapa förutsättningar för de som besöker, bor och arbetar i Göteborg att leva hållbart. Göteborgs Stad ska använda alla de verktyg och styrmedel som staden förfogar över för att skapa förutsättningar för en hållbar livsstil. Med andra ord göra det hållbara valet till standard.

Göteborg bör ligga över den globala minskningstakten för att leva upp till Parisavtalet och siktet ska vara inställt på att så snabbt som möjligt minska klimatavtrycket till noll. Begreppet klimatavtryck inbegriper både de utsläpp som sker inom Göteborgs kommun och klimatpåverkan från konsumtionsbaserade utsläpp. Till de konsumtionsbaserade utsläppen räknas en produkts utsläpp, som skett i alla tidigare led innan den konsumeras, oavsett var i världen dessa utsläpp sker. För att nå målet krävs omfattande förändringar inom samtliga samhällssektorer.

Källa: [Remissversion Göteborgs Stads Miljö- och klimatprogram](#)

Kommunal

Den politiska viljan

Fossilfritt Göteborg - vad krävs?

För att ta sig an klimatutmaningen har Göteborgs Stad tagit fram rapporten Fossilfritt Göteborg – vad krävs? Rapporten kartlägger vilka lokala åtgärder som krävs för att Göteborg ska kunna bli fossilfritt inom ramen för 1,5-gradersmålet från FN:s klimatavtal. Rapporten ger ett underlag för politiska beslut om olika åtgärder som krävs för att Göteborg ska klara att bli fossilfritt inom den tid som behövs och ger förslag på 82 konkreta åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser.

Åtgärd som är relevant för denna studie:

Kategori handel och näringsliv

Främja aktörer inom cirkulär och delandekonomi.

Exempelvis fossilfritt innovationsområde och återbruksgalleria.

Utdrag ur Fossilfritt Göteborg - vad krävs?

För att göteborgarnas konsumtionsbaserade utsläpp ska minska behöver staden skapa förutsättningar för att göra det enkelt för invånarna att leva gott utan att belasta klimatet. Beteendeförändring, utveckling av nya normer och att medvetandegöra problematiken med dagens resurskrävande livsstil är också viktiga hörnstenar för omställning till ett samhälle med lägre klimatpåverkan. Den privata konsumtionen står för knappt 20 procent av medelgöteborgarens klimatpåverkan och maten står för samma andel (Larsson & Bolin, 2014).

Källa: [Fossilfritt Göteborg, goteborg.se](http://FossilfrittGoteborg.goteborg.se)

Kommunal

**Göteborgs
Stad**

2. Den privata konsumtionen

Följande kapitel ger en överskådlig bild över den privata konsumtionen i Sverige och konsumenternas attityder till hållbar konsumtion. Även en introduktion till de fysiska och psykologiska förutsättningar och hinder som finns för att praktisera hållbar konsumtion samt en kort beskrivning över delningsekonomi och cirkulär ekonomi.

Konsumtionen idag

För att få en överblick över hushållens konsumtion (privatkonsumtion) i Sverige går det att hitta data i de årliga Konsumtionsrapporterna från Göteborgs Universitet.

Hushållens konsumtion har under tioårsperioden 2008 - 2017 ökat med 25% i fasta priser räknat, vilket innebär att vi i Sverige köper 25% mer och/eller dyrare varor och tjänster. Konsumtionsforskningen konstaterar att konsumtionen ser olika ut för olika delar av befolkningen vilket främst styrs av hushållens disponibla inkomst och livsstil. Huvuddelen av de svenska hushållens inkomster används till konsumtion.

Ur ett klimatperspektiv kan något positivt bekräftas, under samma tioårsperiod (2008 – 2017) har utsläppen per spenderad krona minskat kraftigt. Växthusgasutsläppen under dessa tio år har minskat med 14% trots att konsumtionsvolymen ökade med 25%.

Forskarna menar att 2/3 av minskningen förklaras av förbättrad eko-effektivitet för både importerade och inhemskt producerade varor och 1/3 av minskningen beror på förändringar i hushållens konsumtionsmönster också kallat konsumtionens sammansättning (vad och hur vi konsumerar). Något som haft stor betydelse är att hushållen har konsumerat mindre energi och drivmedel. Ytterligare en faktor är att det konsumerats mer tjänster som har låg utsläppsintensitet.

Källa: [Konsumtionsrapporten 2019](#)

Konsumtionen idag

Pandemin och den privata konsumtionen

2019 ökade hushållens konsumtion med 1,3 % jämfört med 2018 medan konsumtionen minskade med 4,7% under de tre första kvartalen för 2020. Svenskarnas konsumtion har framförallt minskat inom fyra områden: (1) konsumtion i utlandet, (2) hotell och restaurang, (3) kläder och skor och (4) transporter.

Forskaren Magnus Roos menar i Konsumtionsrapporten 2020 att det kan vara frestande att helt förklara den minskade konsumtionen utifrån covid-19 eftersom social distansering slår hårt mot de fyra konsumtionsområdena ovan, men samtidigt kan forskare konstatera en minskning inom flera av områdena innan pandemin. Redan före covid-19 rapporterade svenskarna att de köper kläder mindre frekvent även besök på restauranger hade "peakat" innan pandemins utbrott och forskarna hade tidigare konstaterat en minskning av konsumtionen utomlands.

Konsumtionsområden som ökat under 2020 är kommunikation och konsumtion kopplat till hemmet så som: mat, dryck, hemelektronik, möbler och byggvaror.

Källa: [Pandemin har accelererat en redan tidigare försvagad konsumtion | Göteborgs universitet \(gu.se\)](#)

Vad säger konsumenterna?

Hushållens konsumtion i Sverige som den ser ut idag är ohållbar ur många aspekter och samtidigt tyder flera undersökningar på att människor vill konsumera och leva hållbart.

Attityder och intresse i Sverige kring hållbara livsstilar och konsumtion

Den svenska befolkningens allmänna intresse för miljöfrågor har varit relativt stabilt under det senaste decenniet. Under 2020 var emellertid den svenska befolkningen betydligt mer intresserad av miljöfrågor än under 2019 visar SOM-institutets undersökning om coronaviruset.

Källa: [Pandemin har accelererat en redan tidigare försvagad konsumtion | Göteborgs universitet \(gu.se\)](#)

De flesta svenskar (77 %) skulle vilja leva mer hållbart än vad de gör idag.

Åldersmässigt svarar yngre i större utsträckning att de skulle vilja det än de äldre.

Källa: [Svenskar och hållbarhet](#)

Ungdomsbarometern (UB) har sedan 1991 arbetat med att just kartlägga attityder och beteendemönster bland svenska ungdomar. Ungdomsbarometern tillfrågade 2533 st unga (18-35 år) i Sverige hur viktigt de tycker det är att leva hållbart, där 28% svarade väldigt viktigt och 58% ganska viktigt. Alltså majoriteten 86% ansåg det som väldigt viktigt eller ganska viktigt att leva hållbart. När det kommer till konsumtion så svarar över hälften att de kan tänka sig att kraftigt minska sin konsumtion (bara köpa det nödvändigaste) för att leva mer hållbart. Källa: [Framtidens hållbara varumärken](#)

Vad säger konsumenterna?

Attityder och intresse i Sverige kring hållbara livsstilar och konsumtion forts.

I Nordens största marknadsundersökning om hållbarhet, Sustainable Brand Index (SBI) för 2020 visar det sig att 74% av de svenska respondenterna säger att de pratar om eller diskuterar hållbarhetsrelaterade problem antingen ofta eller då och då. Nästan lika många, 72 % säger sig påverkas av hållbarhetsfrågor i någon mån när de beslutar att köpa en vara eller tjänst. Även om studien visar höga siffror för båda dessa indikatorer betyder det inte per automatik att människor i praktiken agerar hållbart. I den svenska delen av denna undersökning tillfrågades 21 640 personer mellan 16-75 år.

Källa: [Sweden — SUSTAINABLE BRAND INDEX \(sb-index.com\)](https://www.sb-index.com)

Konsumenternas syn på företagens roll och ansvar

I en undersökning av Insight Intelligence tillfrågades 1000 personer vilka de tyckte hade det främsta ansvaret för att utvecklingen går mot ett hållbart samhälle. De tre som ansågs ha störst ansvar var Staten (66%) tätt följt av privatpersoner/konsumenter (60%) och på tredje plats företag (57%). Dock är det få som har störst förtroende för företag när det gäller utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Detsamma gäller kommunen som både ansågs ha lågt ansvar och lågt förtroende att leda utvecklingen.

Källa: [Svenskar och hållbarhet](#)

Vad säger konsumenterna?

Konsumenternas syn på företagens roll och ansvar forts.

Däremot tycks de unga ha en annan åsikt. Oavsett bransch så anser majoriteten (83%) som deltog i Ungdomsbarometern 2019 att företag har ett stort ansvar att skapa ett mer hållbart samhälle och samtidigt har möjligheten att driva utvecklingen.

Källa: [Framtidens hållbaraste varumärken](#)

I SBI:s undersökning för 2018 bad de respondenterna rangordna de globala målen, efter de tre mål de ansåg borde vara högst prioriterade för företag i Sverige kring hållbarhet.

Störst prioritet hade mål 12 "Hållbar konsumtion och produktion" på andra plats mål 13 "Bekämpa klimatförändringarna" och på tredje plats mål 8 "Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt". I samtliga nordiska länder ansågs "Hållbar konsumtion och produktion" som det mest prioriterade målet.

Källa: [Sustainable Brand Index 2018 - SB Insight Sverige](#)

Barriärer och förutsättningar för att praktisera hållbar konsumtion

Det viktigaste för någon som vill förändra ett visst beteende hos en grupp individer är att urskilja vinster och barriärer med handlingen; vad finns det att vinna hos individen med ett förändrat beteende? Vad finns det för barriärer och vilka uppoffringar måste till för att komma över dem?

Klimat och psykologi - Varför vi inte agerar hållbart och vad vi kan göra åt det, Andreas Nilsson, 2020

För att kunna främja hållbara konsumtionsmönster så gäller det att förstå vad som formar dem. Inom konsumtionsforskningen kring privat konsumtion är det vanligt att belysa två typer av barriärer som samspelar för att göra både medvetna och omedvetna val som konsument, nämligen fysiska barriärer och psykologiska barriärer.

Nyligen släppte Konsumentverket sin rapport *Konsumenterna och miljön 2020*. Där frågade de konsumenter vilka marknader som upplevs som svåra att göra miljöval.

Marknaderna där denna studies respondenter (cirkulära mikroföretag) agerar: fritidsartiklar, hemelektronik, kläder, mindre hushållsapparater, möbler/inredning, skor och underhållsredskap, upplevs som svåra marknader främst på grund av två faktorer: bristande utbud och information.

Barriärer och förutsättningar för att praktisera hållbar konsumtion

Fysiska barriärer och förutsättningar

Med fysiska faktorer avses: marknadens utbud, prisrelationer, exponering, information/märkning, marknadsföring och valarkitektur. Dessa sätter de fysiska förutsättningarna för vad som går att göra på handlingsarenan som konsument, där utbudet är kanske den mest uppenbara och grundläggande faktorn som påverkar konsumenternas val. Utbudet kan även omfatta exempelvis begagnade varor och delningstjänster.

Källa: [Konsumenterna och miljön 2020, Konsumentverket](#)

Detta betyder att exempelvis att faktorerna utbud och information kan fungera som både handlingsbarriärer och broar till mer hållbara val och det beror på hur individer upplever dem. För de individerna med lägre motivation och/eller mindre resurser kan ett särskilt gott utbud göra engagemanget mindre krävande och istället bilda en bro till hållbar konsumtion. Vilket bekräftades i en norsk studie där konsumenterna förklarade sitt låga engagemang till ett bristande utbud, medan företagen å andra sidan sa att konsumenternas efterfrågan var för låg för att kunna utöka utbudet.

Källa: [Barriärer och broar för hållbar konsumtion Fyra typer av medborgarkonsumenter och möjligheterna för deras engagemang, Henric Barkman, Stockholms universitet](#)

Barriärer och förutsättningar för att praktisera hållbar konsumtion

Fysiska barriärer och förutsättningar forts.

Vad gäller prisrelationerna kan dessa påverkas genom olika former av beskattning eller subventionering för att gynna den konsumtion som bedöms vara långsiktigt hållbar. Nya affärsmodeller kan också förändra prisrelationer och konsumtionsmönster, exempelvis att det blir mer fördelaktigt att hyra eller leasa produkter istället för att köpa.

Källa: [Hållbara konsumtionsmönster, Naturvårdsverket](#)

Psykologiska barriärer och förutsättningar

Med psykologiska faktorer avses det som är kopplat till konsumenternas tankar och liknande. De psykologiska faktorerna är: normer, vanor, kunskap, attityder, konsumtionskultur och beteendeeconomiska fenomen. Dagens rådande normer har i studier visats i många fall motverka en hållbar konsumtion och detsamma gäller den rådande konsumtionskulturen men samtidigt ser vi nya fenomen och trender som har potential att leda till hållbar konsumtion. Marknaden är en stark normbildande kraft och en ökad marknad för delningstjänster kan bidra till en beteendeförändring. Denna studie har utgångspunkt i utbudets betydelse och därför väljer vi att inte mer ingående gå in på dessa psykologiska faktorer.

Barriärer och förutsättningar för att praktisera hållbar konsumtion

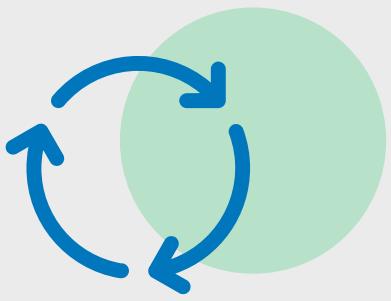
Höga barriärer kräver styrmedel

Miljöpsykologiforskaren Andreas Nilsson menar att de beteenden där barriärerna upplevs som höga och med stora uppoffringar där krävs incitamentsförändringar. Först när incitamentsstrukturen upplevs som mer lika mellan olika konsumtionsval går det att använda andra strategier så som feedback och utbildning osv. Om det krävs incitamentsförändringar så krävs ofta också nya styrmedel. Som i sin tur kräver politisk vilja att genomföra och att medborgarna i någon mån accepterar dessa styrmedel och upplever dem som effektiva.

Lästips

[Klimat och psykologi - Varför vi inte agerar hållbart och vad vi kan göra åt det](#), Andreas Nilsson
[Konsumenterna och miljön, Konsumentverket](#)

[Hållbara val i vardagen – 12 strategier för att främja beteendeförändring](#), Caroline Petersson.

Verktyg för hållbar konsumtion

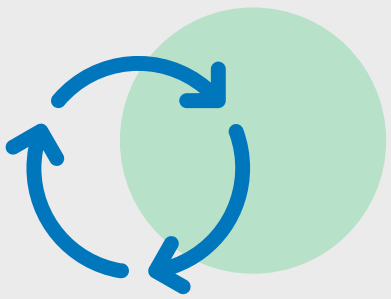
I sammanhang med fokus på hållbar konsumtion och produktion blir det allt vanligare att prata om och problematisera det linjära flödet av energi och material. Då syftar en på dagens dominerande flöde där naturresurser extraheras från jorden, de förädlas, produkterna konsumeras och blir slutligen avfall. Under flödets gång tillförs energi och skapas utsläpp och avfall, stora mängder avfall. Exempelvis genererade hushållen i Göteborg under 2019, 217 008 ton hushållsavfall vilket i snitt motsvarar 375 kg avfall per invånare.

Källa: [Avfallsstatistik, Göteborgs Stad](#)

Två ”nya” typer av ekonomier som idag ses som lovande verktyg för hållbar konsumtion är cirkulär ekonomi och delningsekonomi. Nedan följer en kort beskrivning av dessa.

Cirkulär ekonomi

Det finns hundratals definitioner som beskriver cirkulär ekonomi men kortfattat skulle cirkulär ekonomi kunna beskrivas som ” Cirkulär ekonomi är ett ekonomiskt system som är designat för att återskapa värde, om och om igen. I en cirkulär ekonomi går affärsnytta hand i hand med miljönytta, genom förfinade materialflöden och innovativa affärsmodeller.” Cirkulär ekonomi kritiseras ofta för att sakna ett socialt perspektiv på hållbarhet.

Verktyg för hållbar konsumtion

Delningsekonomi

Likt cirkulär ekonomi finns det även flera definitioner för delningsekonomi men i Sverige har det kommit att betyda ungefär "tillgång framför ägande" med fokus på resurseffektivitet. Till skillnad från cirkulär ekonomi finns ett stort fokus på den sociala dimensionen av hållbarhet. Vissa ser delningsekonomi som en del av cirkulär ekonomi, andra inte.

Källa: [The battle of the buzzwords: A comparative review of the circular economy and the sharing economy concepts](#)

Mellan 13 – 17 % av Sveriges befolkning säger att de deltar i delningsekonomi. 2017 frågade konsument- och medborgarservice drygt 600 göteborgare om deras attityder och erfarenheter kring delningstjänster. Då svarade 67% att de var positiva till att låna/låna ut och hyra/hyra ut prylar med andra privatpersoner. Under våren 2021 gjordes en uppföljande marknadsundersökning där över 900 göteborgare svarade på frågor om hållbar konsumtion och delningsekonomi. De tre vanligaste skälen till varför göteborgarna vill använda delningstjänster är i fallande ordning: det är bra för miljön (63%), att spara pengar (51%) och det är praktiskt (36%).

Källa: [Delningsekonomi, Nordea](#) och [Delningsekonomi på användarnas villkor, SOU 2017:26](#), Konsument- och medborgarservice Marknadsundersökning 2017 (Markör) och Göteborgarna och delningsekonomi, april 2021. konsument – och medborgarservice (Indikator).

Lästips

ellenmacarthurfoundation.org

[Delningens potential för minskad miljöpåverkan, IVL](#)

3. De cirkulära mikroföretagen

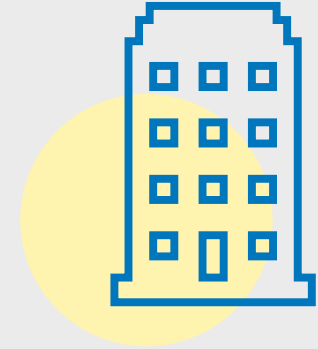
I följande kapitel presenteras resultatet från studiens intervjuer med 18 stycken cirkulära mikroföretag.

Prylar

Kläder

Ytor

Företagen som har deltagit i denna studie uppdelade utifrån tre produktkategorier

Det finns fler kategorier som denna studien har exkluderat exempelvis mobilitet. Främst har denna uppdelning gjorts utifrån ett privatkonsumtionsperspektiv och därmed fokus på prylar och kläder samt att det finns gedigen forskning kring mobiltetstjänster sedan tidigare. Den tredje kategorin "ytor" har inkluderats då samnyttja yta är ett fokusområde för testbädd Sharing City Göteborg, där denna studie ingår.

Prylar

Mikroföretagen erbjuder tjänster som bland annat förenklar samägande och uthyrning av produkter. Tjänsterna syftar till att öka användningsgraden av befintliga produkter och tillgång till sällanköpsvaror så som barnprylar, fritidsutrustning, verktyg och maskiner med mera. Uthyrning sker främst via digitala verktyg så som plattformar och appar, mellan privatpersoner (P2P) eller mellan företag och privatperson (B2C).

Mikroföretagen

[CoOwnt](#)

[DripDrop](#)

[Hygglo](#)

[Ihopa](#)

[Möbelbiblioteket](#)

[Piffl \(fd OpenPlayBox\)](#)

[Swinga](#)

Kläder

Mikroföretagen erbjuder reparation av kläder eller tillgång till kläder och accessoarer (sällanköpsvaror) via digitala plattformar och appar samt i vissa fall även fysisk butik. Uthyrning sker mellan privatpersoner (P2P) eller mellan företag och privatperson (B2C).

Mikroföretagen

[Gemme](#)

[Hack Your Closet](#)

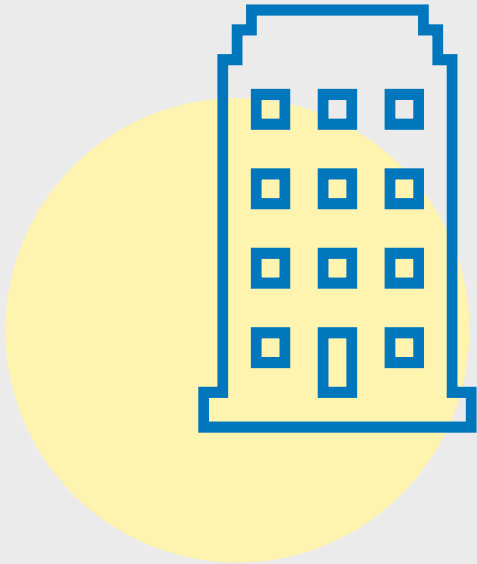
[Hyber](#)

[Klädoteket](#)

[Parently](#)

[RepaMera](#)

[Something Borrowed](#)

Ytor

Mikroföretagen tillgängliggör och främjar samnyttjande av yta av olika slag, så som grönyta, gråyta, kontorsyta eller vakanta lokaler m.m. Detta görs genom matchmaking, förmedling, aktivering osv. Tjänsterna ser olika ut då de olika ytorna kräver olika lösningar. Uthyrning och utlåning sker mellan företag och organisation eller privatperson (B2B och B2C) eller mellan privatperson och privatperson (P2P).

Mikroföretagen

[Ett Tak](#)

[Grow Here](#)

[Co-workingspace Llama Lloyd](#)

[Vakansa](#)

Personas

Fyra fiktiva karaktärer som beskriver företagets syn på kommunens roll utifrån deras behov.

Frågor som ställdes i intervjuerna rörde företagets affärsmodell, samhällsnytta och hur de ser på kommunens roll med mera. Utifrån deras svar har resultatet analyserats och fyra personas tagits fram. Personas kan beskrivas som fiktiva karaktärer som skapats baserat på företagets svar. Varje persona beskriver olika behov och syn på kommunen för att möta företagets behov, intresse, osv.

För att beskriva företagets syn på kommunens roll har ramverket "Governing Sharing Economy" används, [se sid X](#).

Persona ”Förmedlarna”

Kommunen - tillhandahålla och samarbeta

Förmedlarna ser kommunen som framförallt en aktör som tillhandahåller resurser av olika slag. Det innebär att kommunen ger tillgång till fysisk infrastruktur, till exempel underutnyttjade kommunala och offentliga lokaler som företagen levererar sina tjänster genom. I utbyte får kommunen ta del av mikroföretagens samhällsnytta. Förmedlarnas affärsmodell grundar sig i samnyttjande av yta eller produkter som är beroende av en fysisk plats, där de agerar likt en mellanhand.

Dessa företag kan bidra till hållbar stadsutveckling och minskad konsumtion samt en aktivering av fysiska platser. **Förmedlarna** har överlag svårt att få privata finansiärer om de inte lyckas hitta sin plats på den privata marknaden och tillgång till privat infrastruktur. De får mycket stöd av företagsfrämjande aktörer om de är banbrytande inom sitt område.

Till skillnad från tjänsteleverantörerna ser de inte kommunen som kund utan som en potentiell partner.

”Det handlar om att gå bort från ägarstrukturer och inse värdet av delningsstruktur. Vi har ett överflöd av resurser men lever i strukturer som får oss att uppleva knapphet.” Mikroföretag

Persona ”Beteendeförändrarna”

Kommunen - möjliggöra och samarbeta

Beteendeförändrarna uttrycker att de ser kommunen som en möjliggörare. Kommunen ska fungera som en lokal ”matchmakare” genom att organisera evenemang, workshops, nätverk och mötesplatser där delningsinitiativ kan träffa nya potentiella användare eller samarbetspartners. Dessa företag behöver exponering och marknadsföring av deras digitala tjänster och vill via kommunen få tillgång till marknaden. Detta är en utmaning för kommunen då likabehandlingsprincipen ska följas och det är otydligt i vilken utsträckning kommunen kan göra ”reklam” för olika tjänster.

Mikroföretagen strävar efter att utveckla tjänster som minskar konsumtionen och ökar användningsgraden av befintliga produkter, som antingen ägs av företag eller av andra privatpersoner (B2C & P2P). Beroende på vilken affärsmodell de väljer så har de stora möjligheter att få privata finansiärer. Flera av företagen har inte kontakt med kommunen idag.

”Kommunens förändringsprocesser är för långsamma. Bli mer agila! Vi behöver hjälp! Vi har en skyldighet gentemot vårt samvete att hjälpa konsumenterna. Vad händer när konsumenten har mer pengar över? Väljer de att konsumera mer pga detta? ”
Mikroföretag

Persona ”Tjänsteleverantörerna”

Kommunen - verksamhetsstyra

Tjänsteleverantörerna ser kommunen som kund av deras tjänster. De är i stora drag lik förmedlarna men skillnaden är att kommunen köper deras tjänster för sin egen verksamhet. De kan vända sig till den privata sektor men då kommunen är en stor aktör på marknaden så blir det avgörande för företagen för att kunna skala upp. I denna persona finner vi de företag som är etablerade och som vill växa.

Tjänsteleverantörerna säljprocess kan ta lång tid och här är relationen med kommunen mer traditionell och av ekonomisk karaktär än som exempelvis för Beteendeförändrarna.

”Vi behöver skala upp och nå kritisk massa!”
Mikroföretag

Persona ”Kravställarna”

Kommunen - reglera och tillhandahålla

Kravställarna uttrycker att kommunens roll bör vara att reglera lokalt exempelvis inom stadsplaneringen genom krav på fastighetsutvecklare vid nyutveckling i de kommunala detaljplanerna. I kravet kan det vara zoner som är öppna för delningsmöjligheter. Mikroföretagen erbjuder tjänster där invånare enkelt kan dela och/eller samäga prylar med varandra genom fysiska hubbar i kombination med digitala lösningar. Samhällsnyttan dem önskar bidra med till staden är minskad produktion och konsumtion av prylar och social hållbarhet i form av folkhälsa och jämlikhet.

De uttrycker behov av närmare och snabbare dialog med kommunen och tydliga direktiv gällande offentliga miljöer. Idag anser de att det är problematiskt att lotsas rätt inom kommunen.

Kravställarna har nyligen börjat utveckla sina hubbar och i dagsläget har de inget finansiellt stöd men de har fått stöd av främjandesystemet. De har fokus på uppskalning då deras affärsmodell grundar sig i en decentraliserad lösning och kräver tillgång till många offentliga ytor för att bli lönsamma. Vissa fastighetsaktörer finner deras lösningar intressanta och vill genomföra tester med dem.

”Vad som krävs av oss för att få tillgång? Om kommunen ska satsa pengar inom ett utvecklingsområde så prioritera inte forskning, tryck på handling!” Mikroföretag

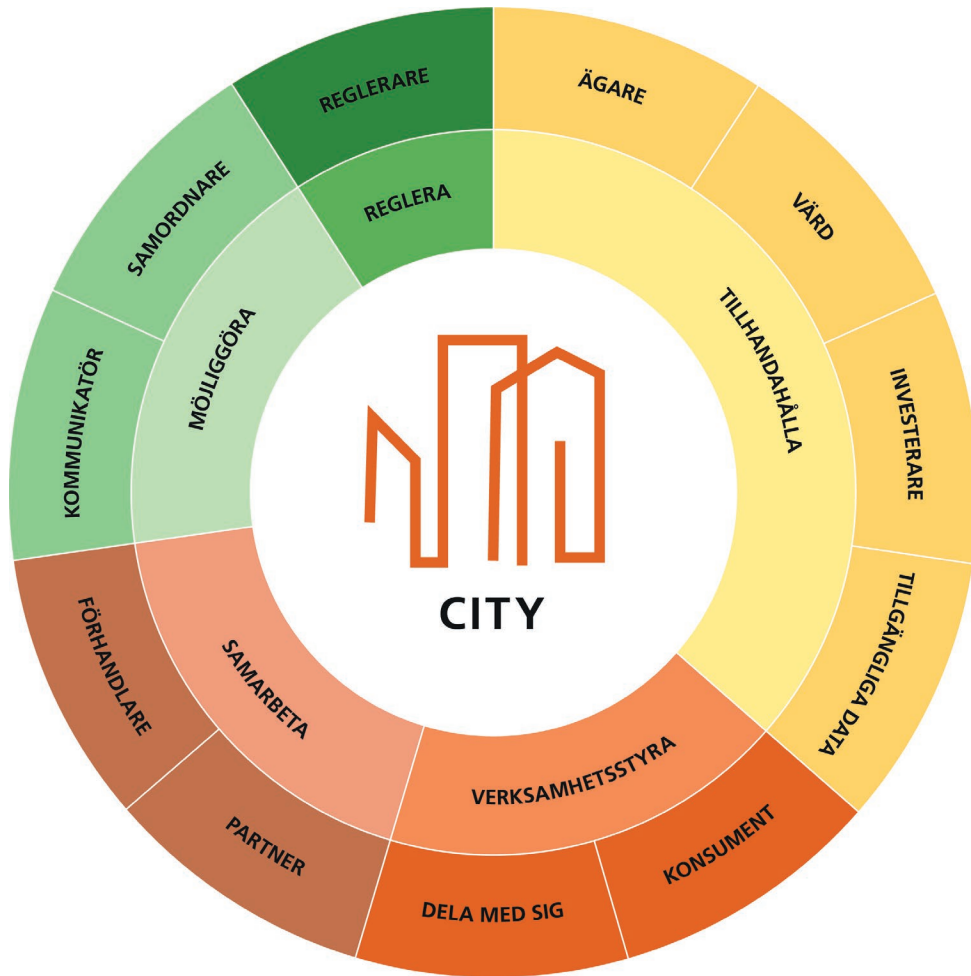

Kommunens roll

Analysen i denna studie kring kommunens roll har utgått från ramverket "Governing the Sharing Economy" framtaget av forskare vid Lunds universitet. Forskarna har studerat städerna: Amsterdam, Berlin, Göteborg, London, Malmö, San Francisco och Toronto. De har studerat hur kommunen i dessa städer förhåller sig till organisationer inom delningsekonomi.

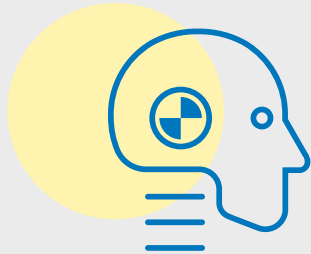
Ramverket består av fem mekanismer/verktygslådor och elva olika roller.

För mer detaljerad information om ramverket se den vetenskapliga artikeln [*Governing the sharing economy: Towards a comprehensive analytical framework of municipal governance*](#) av Yuliya Voytenko Palgan, Oksana Mont och Simo Sulkakoski vid Lunds Universitet.

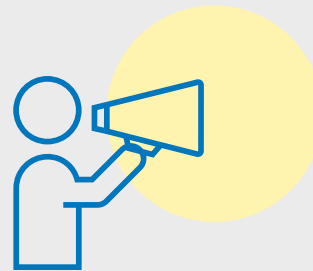

Hur kan Göteborgs Stad skapa bättre förutsättningar för cirkulära mikroföretag som främjar hållbar konsumtion?

Studien har identifierat tre viktiga behov specifikt för denna typ av cirkulära mikroföretag.

Testarenor

Exponering

Beteendeförändring

Testarenor

Företag anser att kommunen kan spela en avgörande roll i att etablera arenor för test ex. testbäddar då företagen vill ha tillgång till marknaden via kommunens infrastruktur ex. grönytor, skolor och bostadshus. Delningstjänsterna är relativt nya fenomen som kräver en beteendeförändring och det kan vara utmanande att hitta rätt erbjudande från start utan möjlighet till test.

Det är enklare för kommunala bolag att driva egna testbäddar men kan vara svårare för kommunens förvaltningar. De måste ofta ingå i testbäddar via andra företagsfrämjande aktörer, exempelvis Science Parks. Utmaningen med dessa testbäddar är att skapa långsiktighet så att företagen inte hamnar i kortsiktiga projekt och på sikt kan etablera sig i Göteborg.

Testarenor verkar främst vara relevant för Beteendeförändrarna, Kravställarna och Förmedlarna.

Exempel testarena

Familjebostäder, Kustgatan – Living as a Service

Ombyggnationsprojekt i Majorna i Göteborg, påbörjat 2019. Test av flera leverantörer under 2021 för utvärdering och slutimplementering våren 2022. Ombyggnation av kontor till bostäder och gemensamma ytor i co-livingkoncept. Testarena för digitalisering och digitala lösningar bland annat för att samnyttja och samäga prylar.

PLAN 1

Källa: Familjebostäder

Exempel testarena

Malmö Stad, Testbädd Sege Park

Sege Park är inte bara en kommande stadsdel i östra Malmö, utan också en så kallad "testbädd" för framtidens hållbarhetslösningar, där delningsekonomi kommer att ha en framträdande roll. Här är det 12 byggaktörer som ska skapa 1000 bostäder tillsammans med kommunen. Just nu så har de ett kommande partnerskap med det sociala företaget "Drevet". Drevet är den första delningsentreprenören i området som kommer erbjuda tjänster som mobilitetspool och verkstäder för reparation och återbruk. Det kommer även finnas olika utlånings- och uthyrningstjänster. När boende flyttar in 2022-2025 så är ambitionen att det ska finnas ett gott utbud av olika delningstjänster i stadsdelen. I området testar kommunen också koncept för framtidens bibliotek.

Film ["Sege Park ska bli Malmös nya klimatsmarta stadsdel"](#)

Källa: Malmö Stad

Exempel testarena Piffl och Göteborgs Stad

Piffl är en hyr- och delningsplattform för sport- och fritidsartiklar i offentliga miljöer. I ett pilotprojekt med Göteborgs Stads park och naturförvaltning kommer stationer under ett halvår stå utställda runtom i staden med fokus på Slottsskogen. Genom en app får besökarna tillgång till utrustning som möjliggör aktivt socialt umgänge.

Pressmeddelande [Piffl vill inspirera till friskare samhällen](#)

Källa: Piffl

Exponering

Kommunen anses kunna öka exponering av företagens tjänster genom marknadsföring till målgrupper genom tillgång till kommunala arenor och kommunal digital infrastruktur. Exponering genom kommunen anses kunna ge företagen legitimitet och på så sätt bland annat: öka chansen att få projektmedel (tillgång till finansiering), nå kritisk massa och fler användare (tillgång till marknaden).

Beteendeförändrarna är den persona som främst uttrycker detta behov som mycket viktigt.

Exempel exponering

Kollaborativ Ekonomi Göteborg och Göteborgs Stad, Smarta Kartan

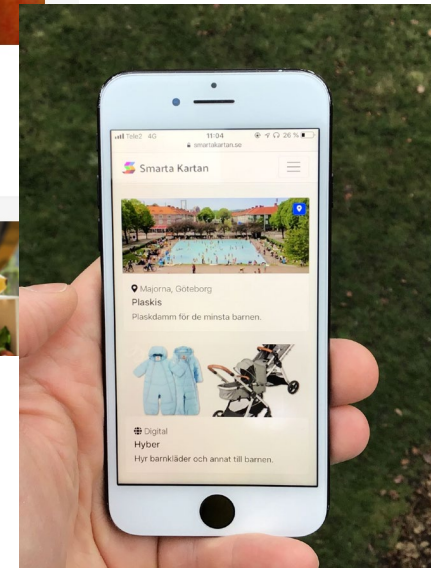
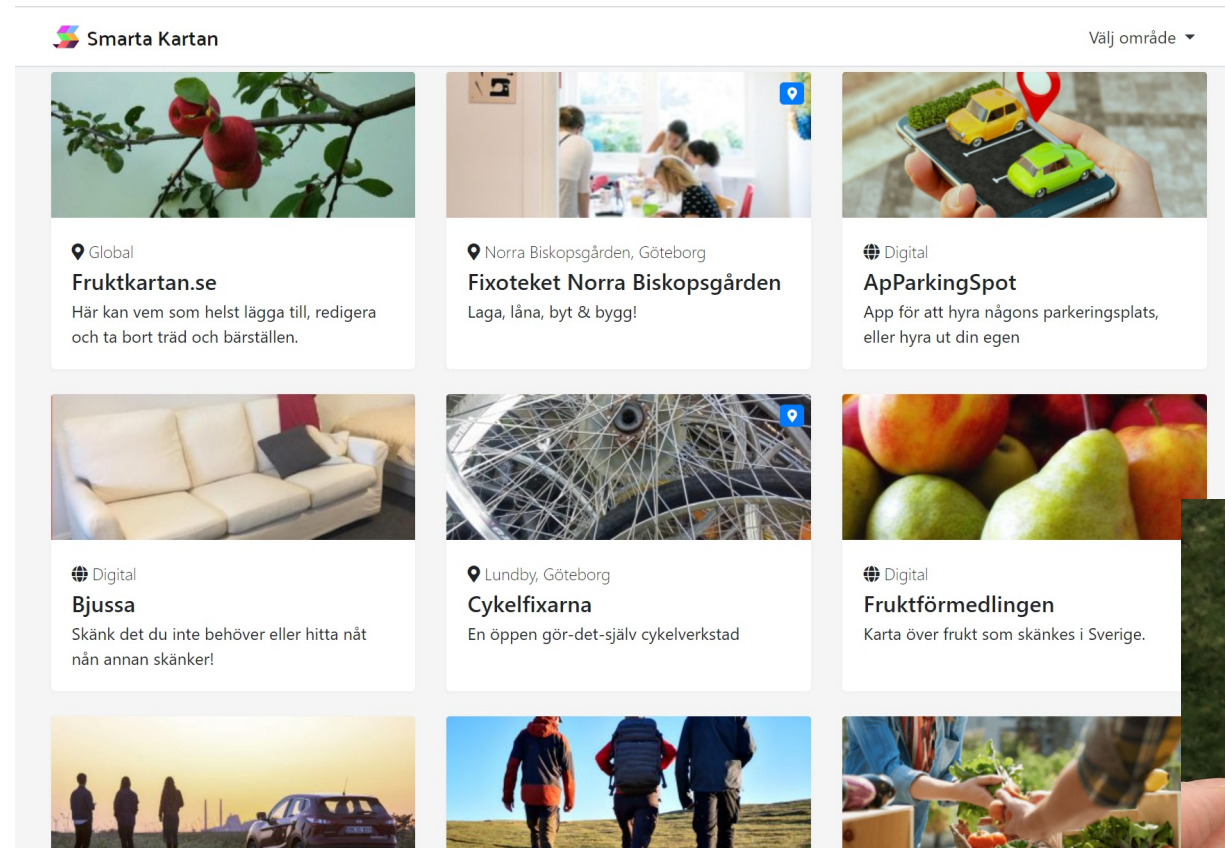
Smarta Kartan lanserades nov 2016 av föreningen Kollaborativ Ekonomi Göteborg i samarbete med Göteborgs Stad.

På smartakartan.se som är en webbsida och digital karta exponeras kommunala, privata och ideella verksamheter inom delningsekonomi.

Smarta Kartan visar idag de geografiska områdena: Göteborg, Malmö, Sjuhärad, Umeå, Karlstad och snart Stockholm.

I samtal med entreprenörer i de olika städerna har Smarta Kartan lyfts som en värdefull plats att synas på. Speciellt i de städer där den lokala delningsekonomin är ett nytt fenomen.

Hållbar stad – öppen för världen

Exempel exponering

Region Halland och RISE, Cirkulära Kartan

[Cirkulära Kartan](#) lanserades hösten 2020 av Region Halland tillsammans med RISE.

Syftet med Cirkulära Kartan är att visa upp *verksamheter* där delar av verksamheten är cirkulär och man har ambitioner att göra mer.

Kartan ska därmed vara en *inspiration* för företag som vill vara del av det *cirkulära affärsekosystem*.

Cirkulära Kartan bygger på Smarta Kartans öppna källkod.

The screenshot displays the 'Cirkulära Kartan' interface. At the top, there's a logo and the text 'Om Cirkulära Kartan'. Below is a map of the Halland region with several green circular icons indicating circular economy activities. A search bar is present with the text 'Sök cirkulära aktörer...' and a 'Sök' button. Below the search bar are filter buttons: 'Nyttja Mer', 'Nyttja Längre', 'Möjliggör', 'Återvinna', and 'Använda Mindre'. A dropdown menu shows 'Senast tillagd'. The main content area displays a grid of featured companies:

- The Loop Factory** (Varberg, Halland): Hjälper företag att gå från idé till skalbar cirkulär affär.
- Södra i Värö** (Varöbacka, Halland): Tillverkar och utvecklar material av den förnyelsebara råvaran trä.
- K2C socialt företag** (Kungsbacka, Halland): Återbruksverkstad med cykelreparation och skrädderitjänster.

At the bottom, there are three more images: a large building, a modern wooden structure, and a group of people at an event.

Exempel exponering

Helsingfors stad, servicekarta

Helsingfors Stad [servicekarta](#) inkluderar nu även servicepaketet ”Circular Economy Services” så som loppmarknader, utlåningstjänster och försäljning av matsvinn osv. Både stadens egna serviceställen och olika företags tjänster går att finna på kartan.

I den inledande fasen omfattar tjänstepaketet huvudsakligen cirkulära tjänster och delningsekonomitjänster som är verksamma i Helsingfors, men i framtiden är alla aktörer i cirkulär ekonomi i Helsingfors storstadsområde välkomna att gå med. Syftet är att göra det lättare att hitta tjänster och att främja den cirkulära ekonomin i invånarnas vardag och uppnå stadens mål om att vara koldioxidneutral till 2035.

Servicekarta Stad Visa alla Kartunderlag Servicekarta Tillgänglighetsinställningar Inga filtreringar

Sök tjänster, verksamhetsställen eller adresser

251 sökresultat

Ordna sökresultaten Bästa träffarna först

Skriv din hemadress

VERKSAMHETSSTÄLLEN (251)

- ATK-malmi Privat tjänst, Helsingfors
- Digishop Herttoniemi Privat tjänst, Helsingfors
- Digishop Arabia Privat tjänst, Helsingfors
- Oy Wega-product Ab Privat tjänst, Helsingfors
- Puhelinhuolto Helsinki Privat tjänst, Helsingfors
- Mikrotukikohta Privat tjänst, Helsingfors
- TKV Finland Oy Privat tjänst, Helsingfors
- GG-GLOBALGRAPH OY Privat tjänst, Helsingfors
- Grenius Esbo Privat tjänst, Helsingfors
- Ramdata Oy Privat tjänst, Helsingfors

Beteendeförändring

Företagen är beroende av nya konsumtionsbeteenden och en normalisering av tillgång framför ägande både på en lokal och nationell nivå. Delningstjänster utmanar många av de rådande normerna kring konsumtion.

De företag som är först ut med nya affärsmodeller har stora utmaningar och behöver både driva beteendeförändring och vänta in den. Detta tar lång tid och är kostsamt så även om företagen får mycket offentliga medel så måste de vänta ut beteendeförändringen i samhället. Det blir en svår situation att hålla ut när de redan fått alla medel. Majoriteten av de företagen som startade i Göteborg har varit pionjärer och bland även först i Sverige och vissa är idag avvecklade.

Majoriteten av företagen har en P2P-modell vilket är beroende av en kritisk massa av användare för att kunna erbjuda ett tillräckligt utbud och efterfrågan av prylar. Både de med P2P-modell och B2C-modell är beroende av den kritiska massan för att kunna skala sin verksamhet.

Exempel beteendeförändring

Eskilstuna Energi och Miljö, ReTuna Återburksgalleria

Världens första Återbruksgalleria som startades 2015. Allt som säljs är återbrukat, återanvänt, ekologiskt eller hållbart producerat.

Butikerna i gallerian förädlar, reparerar och omvandlar gamla saker till nya saker, som de sedan säljer vidare.

Men ReTuna är mer än en handelsplats. Uppdraget är även att vara en folkbildare. Här anordnas events, workshops, föreläsningar, temadagar – allt med fokus på hållbarhet.

2018 såldes det återbrukade produkter för 11,7 miljoner på ReTuna Återbruksgalleria.

Foto: Lina Östling

Exempel beteendeförändring

Järfälla kommun och Tricoreal Projekt AB, Återbruksgata Barkaby

Järfälla kommun och Tricoreal har skrivit avtal om markanvisning för ett av de mest centrala kvarteren "Mitten" i Barkarby, Stockholm, som ska stå klart 2024.

Ambitionen är att kvarteret blir ett kluster för innovativ hållbarhet där verksamheter, entreprenörer och boende delar synsätt och värderingar kring delningsekonomi. Här kommer det finnas: Co-working, återbruksgata och co-living m.m.

Visionsbild: Gatun Arkitekter

Exempel beteendeförändring

Coompanion Västerbotten, Diös, Vakin AB och Umeå kommun, RE Umeå

Coompanion Västerbotten genomför tillsammans med fastighetsaktören Diös, Vakin AB (Vatten- och avfallskompetens i Norr) och Umeå kommun en satsning på återbruk i gallerian MVG i centrala Umeå.

Målsättningen är att genom etablering av en nod för återbruk i verkligt A-läge kunna lyfta fram och åskådliggöra etablerade aktörer och verksamheter som redan i dag jobbar med återbruk i någon form men också att öka intresset i allmänhet kring frågor kopplade till hållbar konsumtion.

RE Umeå vill erbjuda attraktiva alternativ till ny konsumtion med, som exempel, återbruk, second hand-försäljning, delningsekonomi och reparationstjänster.

Generella behov

Utöver dessa specifika behov som mikroföretagen uttrycker så nämns även mer generella behov vilka bör vara gemensamt med andra mikroföretag.

- 1. Tillgång till och rekrytering av rätt kompetens lokalt**
- 2. Billiga kontorslokaler och subventionerade hyror för företag i startfas**
- 3. Rimliga skatter och avgifter**
- 4. Lokala kontakter**

Rekommendationer kring behov

Rekommendation testarenor

Kommunen kan och bör:

- Förenkla för företag att hitta och inkluderas i befintliga testarenor. Idag finns exempelvis ingen plats som samlat informerar om de befintliga test och testarenor som finns och är på gång.
- Erbjud permanenta testarenor som är aktiva under en längre tid och där kommunen regelbundet gör offentliga efterlysningar av aktörer som vill testa.
- I samverkan med det privata företagsfrämjande systemet säkra att det finns stödstrukturer för de som efter test är redo att etableras och sprida/skalas i Göteborg.
- Mäta den samhällsnytta som sker i samband med test och tillsammans med akademien och företag studera vad som kan förstärka de positiva värden som skapas och motverka de eventuella negativa effekter som uppstår.

Rekommendationer kring behov

Rekommendation exponering

Kommunen kan och bör:

- Utredda det juridiska utrymme som finns för att marknadsföra dessa tjänster genom kommunens kanaler och sedan skapa en vägledning för Göteborgs Stad, så det är tydligt vad förvaltningar och bolag får göra och inte.
- Omvärldsbevaka och lära av andra städer och se hur de förhåller sig till frågan för att få inspiration och ta fram goda exempel.
- Kommunicera med företagen om och hur de i samarbete med kommunen kan exponera sin tjänst. Därmed blir det också tydligt för företagen vad de kan förvänta sig av kommunen.

Rekommendationer kring behov

Rekommendation beteendeförändring

Kommunen kan och bör:

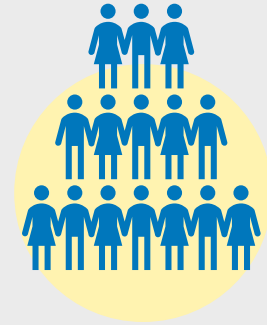
- I samarbete med företagen och akademien få mer kunskap om vad som krävs för att främja beteendeförändring på individnivå och samhällsnivå och initiera forskningsprojekt inom området.
- Ha en nära dialog med boende och besökare för att förstå deras drivkrafter och behov samt metoder för att regelbundet undersöka attityder för att kunna främja och följa beteendeförändringen.
- Främja ett hållbart utbud som en del av den traditionella handeln genom rådigheten över mark och lokaler, och därmed normalisera denna typ av tjänster genom att de inkluderas i det ordinarie serviceutbudet. På så sätt finns en potential att öka kännedomen om det lokala utbudet och genom fysisk lokalisering göra att utbudet upplevs som tillgängligt av medborgarna. I marknadsundersökningen "Göteborgarna och delningsekonomin" på uppdrag av konsument- och medborgarservice, Göteborgs Stad svarade över 900 göteborgare på frågor gällande hållbar konsumtion och delningsekonomi. Respondenterna uppgav att de två främsta faktorerna som skulle främja att de skulle använda sig av (mer) delningstjänster var "att det finns tjänster nära där jag bor och handlar" och "att jag har mer kunskap om det".
- Kartlägga kunskapsluckor hos medborgarna och ta reda på hur medborgarna vill få mer kunskap om denna typ av tjänster. Därefter genomföra lämpliga kunskapshöjande insatser för olika målgrupper.

Hur skiljer sig företagen i Göteborg och Stockholm?

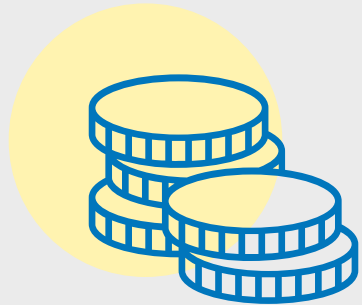
Majoriteten av mikroföretagen i denna studie har sitt säte i Stockholm. Vi har valt att analysera företagens förutsättningar och behov utifrån det lokala främjandesystemet.

Värderingar

**Kontakt med
kommunen**

Finansiering

Främjandesystemet

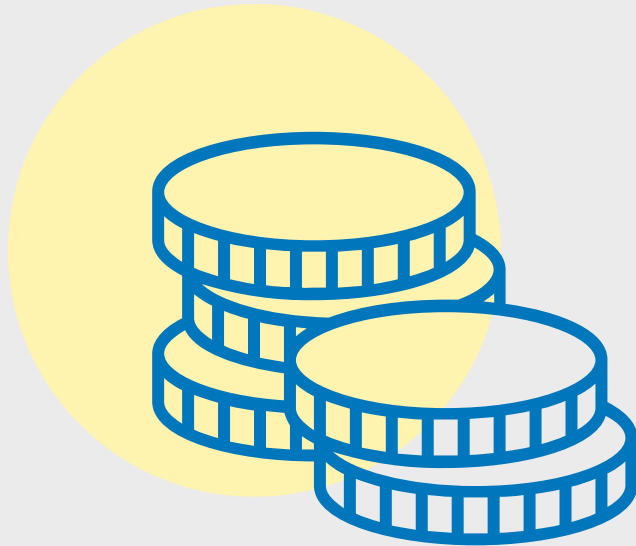
Företagets värderingar

De cirkulära mikroföretagen drivs av starka hållbarhetsvärderingar, främst ekologisk och social hållbarhet. Ekonomiska föreningar och aktiebolag kan vara lika värdedrivna. Vi ser att mikroföretagen som har en något uttalat starkare värdegrund och som vill bidra till systemförändring finns både i Göteborg och Stockholm. I Stockholm finns det även företag som kan anses främst tillhöra tech-sektorn.

Tillgång till finansiering

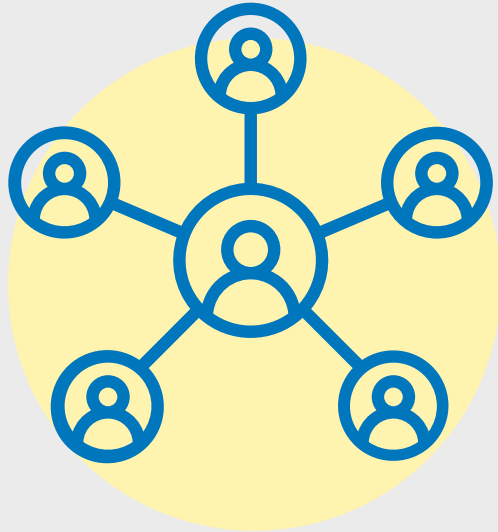
I Göteborg har företag finansiering av egna medel (bootstrapping) och/eller enbart offentliga medel sk. ”soft money” exempelvis från: Västra Götalands Regionen, Business Region Göteborg och Coompanion samt Vinnova.

I Stockholm förekommer det att företag finansieras med ”hard money” av privata investerare så som: Norrsken, Danske Bank och Schibsted samt affärsänglar. Dessa företag anser att det inte är värt att söka ”soft money” då det är för tidskrävande och inte värt insatsen. Dock nämns Almi som en källa till finansiering.

Den andra typen av företag i Stockholm liknar de i Göteborg och har självfinansiering och/eller ”soft money” från exempelvis: Vinnova eller stiftelser.

Tillgång till främjandesystemet

I Stockholm finns det fler tech-drivna delningstjänster än i Göteborg och att det finns ett kapitalstarkt privat företagsfrämjande system som plockar upp dessa företag i ett tidigt skede.

Utbudet av kreativa startup-hubbar förenklar tillgången av kortidskontor och kontakter. Ett tydligt exempel som företagen i Stockholm lyfter upp är Norrsken. Andra aktörer som nämns är: RISE, Google, Tillväxtverket och Danske Bank.

Aktörer som nämns av företag i Göteborg som de fått stöd av kring affärsutveckling eller haft kontakt med är: GU Ventures, Business Region Gothenburg, Drivhuset och Coompanion.

Flera företag sade sig anpassa sin organisationsform efter främjandesystemet exempelvis har ideell förening valts bort i förmån för aktiebolag då det finns mer utvecklingsmedel att söka.

Kontakt med kommunen

Både företag i Göteborg och vissa i Stockholm har haft kontakt med kommunala aktörer i Göteborg.

Kommunala aktörer i Göteborg som nämns är: konsument- och medborgarservice, Business Region Göteborg, park- och naturförvaltningen, Poseidon, Göteborgslokaler, miljöförvaltningen, fastighetskontoret, Higab, Göteborg & Co, stadsdelsförvaltningar och Familjebostäder. Flera beskriver det som utmanande att hitta rätt inom kommunen och det är otydligt vilken aktör som de "hör hemma" hos.

Företag i Stockholm har haft mycket lite kontakt med Stockholm Stad i jämförelse. Kommunala aktörer som nämndes var: Stockholms Hem och förskolor.

Flera av de företag i Stockholm som kan anses tillhöra tech-sektorn har inte haft någon kontakt med kommunen.

4. De nästa stegen

Denna studie var ett första steg att öka kunskapen om cirkulära mikroföretag, deras behov och syn på kommunen. Nästa steg i processen är att ta resultatet vidare med berörda parter.

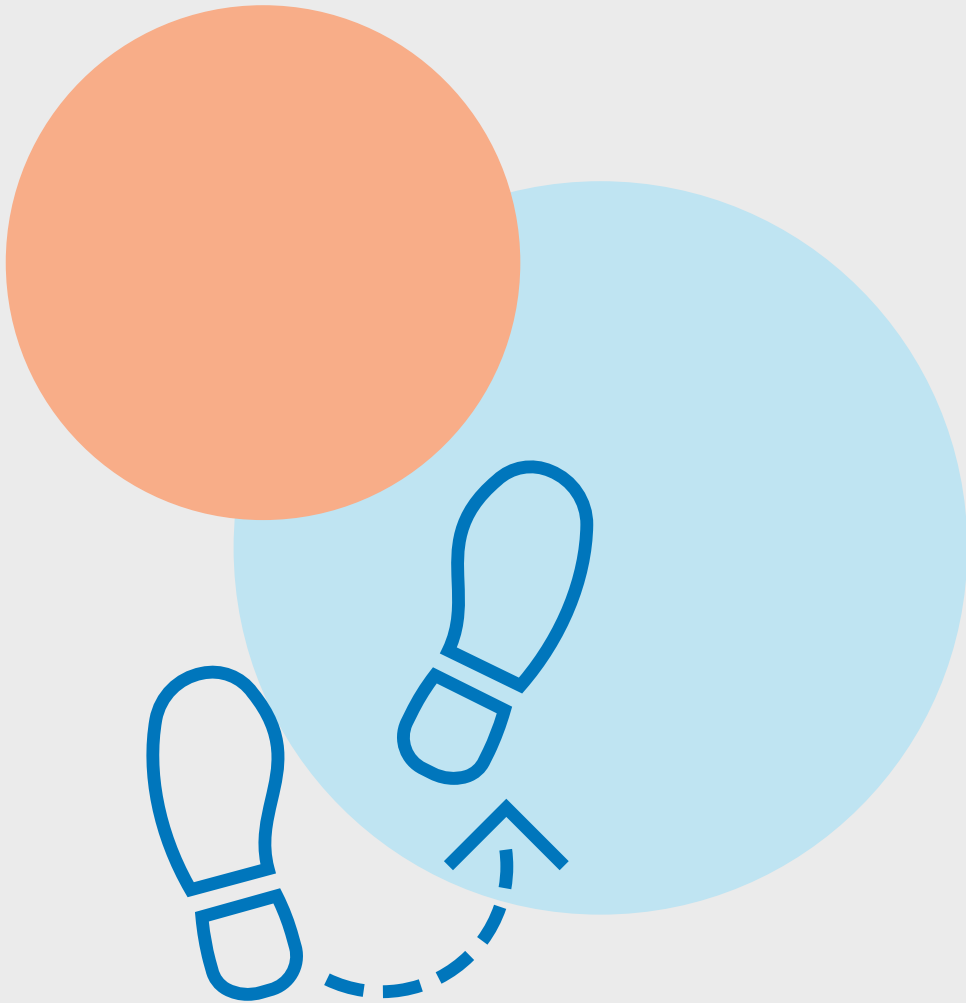

De nästa stegen

Genom denna studie har en första behovsanalys tagits fram. Nästa naturliga steg är därför att idégenerera kring identifierade behov och personas. Här kommer vi inkludera de idéer som uppkom under webinariet den 8 december 2020.

Konsument- och medborgarservice kommer starta en dialog med Business Region Göteborg och Västra Götalandsregionen för att se hur dessa resultat kan inkluderas i nuvarande och kommande verksamhet.

Förvaltningen kommer aktivt sprida studien till intresserade och aktuella aktörer inom Göteborgs Stad samt inom det lokala företagsfrämjande systemet.

Bilagor

Bilaga 1: intervjuguide

Bakgrund, korta svar

- Namn
- Roll
- Organisationsnummer (främst på bolag, föreningar kan behöva följdfrågor)
- Hur fick ni idén?

Företagets syfte

- Vad fakturerar ni för?
- Har ni en fysisk eller/och digitalnärvaro?
- Vilken är den primära kundgrupp som ni säljer till? Utveckla gärna hur transaktionerna sker?
- Vilket geografiskt fokusområde har ert initiativ?
- Ser ni er som en del av delningsekonomi/cirkulär ekonomi? Om ja, utveckla.

Hållbarhet

- Hur skulle ni beskriva er samhällsnytta? Använder ni några ramverk (agenda 2030..)?
- Försöker ni minska er **eller andras** materialanvändning genom att erbjuda lösningar som servicefunktioner istället för produktförsäljning, såsom produktpooler, uthyrning eller system för att dela produkter?
- Använder ni ett livscykelbaserat angreppssätt för att undersöka påverkan på miljön innan ni ska utföra en åtgärd eller ett projekt, och överväger detta resultat när ni tar beslut?
- Finns det en dokumenterad och tillämpad metod för att ta fram, analysera, testa, dokumentera, utvärdera och utveckla nya idéer och initiativ?
- Hur ser den ekonomiska relationen ut till era finansiärer?

Kommunens roll och företagsklimat

- Vilken förvaltningen eller bolag inom kommunen har ni haft kontakt med hittills? Vilken roll hade dessa tjänstepersoner och hur kom ni i kontakt med dem?
- Hur upplever ni kontakten med kommunen?
- Får ni något stöd idag? Iså fall från vem?
- Vad behöver ni hjälp med?
- Om ni skulle etablera er verksamhet i Göteborg, vad skulle ni behöva då? Vad skulle förenkla en etablering?

Bilaga 2: Webbinarium 8 dec 2020

”Hur kan vi öka utbudet av cirkulära mikroföretag i Göteborg?”

Den 8 dec 2020 arrangerade konsument- och medborgarservice ett öppet webbinarium för att presentera delar av resultatet. Det var ett stort intresse och ca 65 st anmälda från alla sektorer. På webinarier fick deltagarna berätta om relevanta aktiviteter och projekt som pågick lokalt, regionalt och nationellt. Det påbörjades även en idégenerering kring *Hur kan kommunens fysiska och digitala infrastruktur (ex. Ytor och fastigheter m.m.) aktiveras för att bli testarenor för cirkulära mikroföretag?* Samt en kartläggning över vilka utmaningar deltagarna såg med ovanstående fråga. På kommande sidor presenteras resultatet.

[Här kan du se webinarier i efterhand](#)

Vad händer LOKALT som är relevant för dagens ämne

F/ACT Movement tar fram butiksutbildning för cirkulära erbjduanden.

Re:texture på Scienc Park Borås tar fram Circular Toolkit för cirkulära affärsmodeller.

Vägen ut! arbetar med andra ASF och Mölndals Stad kring återbruk

YESBOX Göteborg Erbjuder kostnadsfri affärsrådgivning, utbildning och inspiration för dig som är entreprenör, innovatör, nyföretagare, går i starta eget-tankar eller som har en idé som du vill utveckla.

Kommunernas klimatlöfte i Klimat 2030 där ett handlar om hyra/dela till invånare

Science Park (A Working Lab-huset) finns tillgängligt för events och samarbeten med tydlig hållbarhetsprofil. Här kan bli ett nav för cirkulär symbios, delning och strukturerad peer to peer-lärande. JSP kan

Mikrofonden kan ge kostnadsfri rådgivning om crowdfunding, projektmedel och andra spännande möjligheter till att hitta pengarna som ni behöver.

Nytt Miljö- och klimatprogram, remissversion. 1 av 7 strategier för att uppnå ekologisk hållbarhet Strategi: "Vi skapar förutsättningar för att leva hållbart".

Nytt Miljö- och klimatprogram, remissversion. 1 av 7 strategier för att uppnå ekologisk hållbarhet Strategi "Vi driver på utvecklingen av cirkulär ekonomi".

Projektet Kvarterets Konsumtion 2030 på Science Park Borås

Drivhuset erbjuder rådgivning

Dela kajen masthugget

Vägen ut! har påbörjat ett samarbete med allmännyttan för "cirkulära cyklar" utifrån det arbetsintegrerande sociala företaget för att hitta realistisk affärsidé som är hållbar på sikt.

Butiksdöden i centrala stan... massor av ytor som fastighetsägare vill fylla med liv, inte bara dagtid.

Coompanion erbjuder kostnadsfri rådgivning

Yesbox finns som en resurs för kompetens inom företagsutveckling

Familjebostäder - Kustgatan, pilotprojekt där delningstjänster kommer testas.

Brf Viva - Riksbyggen, befintlig brf där delningstjänster ingår i boendet.

Viable Cities där Göteborg är med

Flera av Vägen ut! kooperativens företag tillverkar produkter av trä och textil och söker samarbeten för materialflöde. Har sökt et EU projekt, cirkulärt för att jobba med detta.

Cykelköket saknar lokal.

Mikrofonden hjälper företag, föreningar, kooperativ och stiftelser med finansiering.

Testbox Göteborg - <http://www.facebook.com/Testboxgoteborg>

Kopplat till återbruk inom bygg- och fastighetssektorn ska Mölndal kommun etablera en återbyggsdepå/lagerhållning. Här behövs logistiklösningar, rekonditionerare, demonterare och andra tjänster för att få snurr.

20-30 Coliving undersöker möjligheten till att använda outnyttjad yta till utbildning och skapande av delningsbostäder med delningsekonomi som tjänst.

Villaområden, hur får vi igång delandet där. Finns ju sjuuuuukt mycket verktyg och annat inom 500 m radie

Varmt välkomna till Drivhuset Göteborg och Yesbox Göteborg som dagligen stöttar mängder med personer och organisationer med kraft framåt gärna med fokus cirkulärt och hållbart.

Designverktyg (utvecklade på Chalmers) finns tillgängliga att använda för att få stöd att utforma produkter och tjänster speciellt anpassade för delning och återanvändning. Se www.use2use.se.

Llama Lloyd har startat co-working space (där lunch ingår på kafé mitt emot när pandemin är över).

Cirkulär strategi för Göteborg diskuteras

Utveckling av hyresmodell som syftar till delning av lokaler som ägs av staden genom Higab

Chalmers HSB Living Lab - testmiljö på campus

Byggemenskaper - delat boende <https://www.divcity.se/omprojektet>

Fair BnB söker lokala partners för etablering.

Vägen ut!s Varumärke "Hållbart från Vägen ut!" cirkulära produkter tillverkade i sociala företag som skapar arbete för människor långt från arbetsmarknaden

Vad händer REGIONALT som är relevant för dagens ämne?

**Projektet
Kvarterets
Konsumtion
2030 på
Science Park
Borås**

Flera av Vägen ut!
kooperativens företag
tillverkar produkter av
trä och textil och
söker samarbeten för
materialflöde. Har
sökt et EU projekt,
cirkulärt för att jobba
med detta. Vi arbetar
både regionalt och
Nationellt

Mikrofonden hjälper
företag, föreningar,
kooperativ och
stiftelser med
finansiering.
www.mikrofondenvast.se

Nätverk Cirkulära
kommun, stötta
VGR kommuner att
gå mot cirkulär
upphandling samt
andra frågor

Beslutet att vara
klara 2030 skapar
möjligheter, då det
finns med
måste-parametrar

Cirkulär Kickstart för
företag som vill ställa
om, stödprogram för
företag i Halland via
EMC
<https://www.emcsverige.se/cirkular-kickstart>

Smarta kartan,
Cirkulära kartan,
CIRCITnord case,
Nordic Circular
Hotspot osv osv? Kan
vi växla upp nationellt
med olika
flikar/teman? Allt på
ett ställe, volym! -->
nationella sidan

FACT movement
och kommunträffar
under våren för mer
hållbar
modekonsumtion

Regionala
utvecklingsmedel
till intermediärer för
att främja cirkulär
ekonomi (där
delningsekonomin
är del delmängd).

Samordna och skapa
lärande strukturer
mellan regionerna.
Kunskapsåtervinning.

Fler mindre orter och
samhället får ett ökat
utbud och fokus på
hållbar konsumtion
där många olika
aktörer erbjuder
cirkulära eller hållbara
saker/upplevelser, tex
Floda, Limmared mfl.

Maleryd med
projektet
Mandarinerna gör en
minivariant av LaaS
och utvecklar det
hela tiden, i Varberg

undersöka
potentialen för
cirkulära tjänster
inom bygg- och
fastighetssektorn. Vi
kommer undersöka
vad som finns i
dagsläget och vilka
förutsättningar som
krävs för att skala upp
(även vilka tjänster

Nästa regionala
utvecklingsstrategi
2021-2030 (pågående,
remissversion). En av
de fyra tvärsektoriella
kraftsamlingarna är
"Cirkulära
affärsmodeller".

Kvarterets
konsumtion - Klimat
2030 undersöka
lösningar för
delningstjänster.
BSP & RVG

Vad händer NATIONELLT som är relevant för dagens ämne?

skjutsgruppen har väl inte något stöd längre, deras app haltar mycket pga det.

Nästa generations delningsekonomi - projekt för att underlätta delade på landsbygd/små kommuner i Värmland, med hjälp av låna-prylar-appen Swinga.

HAFSEN möjlighet till stöd för SME nationellt som vill bli cirkulära, EEN, IUC och RISE driver

Aimi, flera science parks m fl visar intresse för att börja använda Cirkulär Business Model Canvas i sin verksamhet

Tillväxtverket - Cirkulär Business Model Canvas

Testbädd SegePark - Sharing City Malmö, nationella programmet Sharing Cities Sweden (Viable Cities)

Sharing Platform Workbook - Lunds Universitet

<http://www.refo.nu> Grymt Cirkulärprojekt som dessutom jobbar med arbetslösa ungdomar, remake, designers, webshop och så mycket mer

Mikrofonden är civilsamhällets och kooperationens egna riskkapital-kooperativ. Vi är Sveriges största sociala investerare - med över 100 sociala impact-investeringar i vår portfölj. mikrofonden.se

mikroföretag att utvecklas i städernas utsatta områden genom att främja socialt företagande (kräver en etableringsanalys). På så sätt kan det skapas sysselsättning (annars är en arbetslöshet en faktor i de utsatta

Civic Tech Sweden nätverket arbetar bygger nätverk runt tech lösningar där delning är viktigt.

20-30 Coliving har i samarbete med Wåhlin Fastigheter öppnat en delningslägenhet där unga vuxna delar på yta, förbrukning och resurser för att få tillgång till en bättre livsstil med hållbarhet i fokus.

Nationell strategi CE - Fokusområde 4: CE som drivkraft för näringsliv & andra aktörer genom åtgärder som främjar innovation & cirkulära affärsmodeller

Elastiska Hem - projekt för att skapa ett elastiskt hem. Implementera delningstjänster. Kod arkitekter

Sharing Communities - strategiskt projekt inom Sharing Cities Sweden. Kollar på hur delnings kan underlättas i Solberga. IVL & Stockholms Hem

Mikrofonden Sverige finns som resurs när det kommer till finansiering

--> fr regional sidan. Smarta kartan, Cirkulära kartan, CIRCITnord case, Nordic Circular Hotspot osv osv? Kan vi växla upp nationellt med olika filkar/teman? Allt på ett ställe, volym!

Ekonomisk stöttning i form av Vinnovautlysningar

Centrum för cirkulärt byggande arbetar för att bygga upp ett ekosystem av cirkulära tjänster för återbruk inom bygg- och fastighetssektorn. Fler tjänsteleverantörer behövs!

CirEko, affärsnätverk för cirkulära företag, många små av typen cirkulära mikroföretag är med. Ger även ut tidningen Cirkulära Affärer, ordnar kurser i Cirkulär Business Model Canvas m.m.

Sharing Towns - strategiskt projekt inom Sharing Cities Sweden. Syfte att utveckla delningsekonomi i små/medelstora städer med Karlstad som case.

Pågår arbete inom Samverkansgruppen för näringslivets klimatomställning för att föreslå nya åtgärder för att stötta en cirkulär omställning, bland annat med fokus på design

Delegationen för CE har föreslagit ett Cirkulärt Lyft för SME i deras 36 punkter

Öka kännedomen om Cradlenet - nationell medlemsorganisation för att accelerera omställningen till cirkulär ekonomi.

Plattformar å som Circuar Hub och Textile and Fashion2030 för kunskapshöjning och stöd och workshop till näringsliv m.m

På ccbuid.se kan cirkulära tjänsteaktörer annonsera sina tjänster på den digitala marknadsplatsen

Coompanion finns på 25 platser och erbjuder konstnadsfrisk rådgivning

FACT movement, inspirera konsumenter till mer hållbar modekonsumtion

Horizon, EUs forskningsprogram, fortsätter 2021. Det kan vi göra något av tycker Coompanion.

Maria Wetterstrand föreslår i skriften som Omsättningskommisionen givit ut ett Cirkulärt Kliv, i samma anda som Klimatklivet

Hur kan kommunens fysiska och digitala infrastruktur (ex. Ytor och fastigheter m.m.) aktiveras för att bli testarenor för cirkulära mikroföretag?

Designa lokaler som kan anpassas och nyttjas av olika delningsftg.

Använda det sociala hänsynet, aktivera medborgare, i upphandlingar, så företag tvingas in i samarbeten med delningstjänster o föreningar.

Öppna testarenor där stadens insats är att den inte tjänar pengar på ytan.

Människor behöver fysiska mötesplatser som kompletteras av digitala. I Covid-tider dela mängder med KUNSKAP i hur struktur, grundläggande om digitala möten som detta och detta fina verktyg.

kommunen kan kräva av byggherrar att en viss yta i nya områden ska vara gemensamma lokaler för cykelkök, delning av prylar, co-working etc.

Skapa ekonomiska förutsättningar och vara stöd var man kan söka stöd över tid, så inte eldsjälarna ger upp och projektet går i graven.

centrala delarna av stan så att andelen bostäder och delningsytor ökar och kontoren minskar. Skulle gynna upplevelsen av att centrum inte nödvändigtvis är likställt med konsumtion och skapa liv och rörelse

För återbruksmarknaden inom bygg- och fastighetssektorn behövs stora ytor för lagerhållning till en liten peng. Även personal till enklare jobb såsom lagerarbetare, rekonditionerare och logistik.

Kommunen kan arrangera möten/workshops och liknande mellan ägare av infrastrukturer och cirkulära mikroföretag (matchmaker). Kan föregås av någon form av behovsanalys för att kunna matcha bättre.

Skapa infrastrukturer mellan intermediärer för att skapa permanenta testbäddar. Det ska vara lätt att ansluta sig om mikroföretag/organisation uppfyller kriterierna för deltagande.

Tillgängliggöra öppna data.

Underlätta för mikroföretag att få mentorskap av och insyn i verksamheter i kommunala bolag för att utstaka vägen mot smarta samarbeten. Vad tror de kommunala fastighetsbolagen om detta?

Ha med de cirkulära mikroföretagen redan i planeringsstadiet så ytorna lämpar sig för detta ändamål.

Det går att förverkliga och testa idéer från privata och ideella aktörer genom att det offentliga ingår i samarbeten/JOP-avtal (Idéburet offentligt partnerskap) med idégivaren.

Korttidskontrakt.

Evidens att (om) hyresgäster är beredda att betala x kr mer i mån/y kr mer för bostadsrätt för sharing-anpassat boende/ytor skulle hjälpa mycket då boytan är guld som fastighetsägaren ogärna ger bort.

Ett politiskt beslut om att satsa på ett delningscenter, med en light inkubator, på Masthugskajen, och ge centret lokal utan att kommunen skall "tjäna pengar".

Här kan science parks utgöra en fast struktur för främja dessa syften. Alltså tillhandahålla en funktion som en delningshub el liknanc

Jobba med digitala lås-företag tidigt i fastigheter. Händer mkt här och en möjliggörare för många delningstjänster. Likaså leveransboxar.

Kontakta närmast science park för att ansluta till testbäddar

Upplåta mark och skapa andra förutsättningar för cirkulära saluhallar i anslutning till pendeltägsstationer m m

Kommunala bostadsbolag kan utveckla koncept för cirkulärt boende

Bilar i delningsplattform x% får subventionerad boende-parkering?

Digital plattform för att överblicka/exponera alla cirkulära initiativ/företag

kommunen borde r en engagemangsportal för hur medborgarna kan engagera sig i allt från skräpplockning (och få hjälp) till delningsekonomi med underlänkar till vidareläsning. Denna skickas också till alla nvinflvtade.

Gillar parken i Malmö

Ekonomiska förutsättningar/stöttning för mikroföretag att etablera sig.

Fastighetskontoret borde vara mer öppna för att stötta cirkulära mikroföretag. De har lokaler och ytor som står tomma.

Underlätta och förkorta behandlingstiderna från planering till handling.

av våra Vägen ut! kooperativ finns i deras fastigheter. Tex Lärjeåns Kök&Trädgårdar, Ångås Trädgård, Karins Döttrar, Kajskjul 46, Fastighetservice & Snickeri. Konsortiet Vägen ut! har det

Avtala med arbetsintegrerade sociala företag som kan ta hand om personalintensiv skötsel.

Vilka utmaningar ser du idag för att kommunens infrastruktur ska kunna aktiveras?

Koordinering mellan kommunala organisationer.

kontinuitet, att en idéburen verksamhet ska kunna få stöd under en längre period, säg fem år, inte bara från en budget till en annan på årsbasis. våga!

Att Älvstranden o andra kommunala bolag har för höga lönsamhetskrav, de borde ha social effektmätning, typ SROI. Företagsekonomi är inte alltid viktigast.

Tröga processer som inte stämmer överens med microföretagens processer som måste vara snabba.

Konkurrens vs likabehandlingsprincipen är viktig att beakta.

Politiskt beslut och komma ut ur stuprören.

Utnyttja lokala styrkan i Göteborg till att få till motsvarande Norrskan här, fast en Göteborgsvariant, centralt att få med investerare - detta är viktigt för att hjälpa affärsdrivande verksamheter

Det blir krångligt när staden ställer sig som projektägare för då inträder krav på att nyttja upphandlade aktörer för externa tjänster. Dessa kan sällan leverera det som efterfrågas.

INFORMATIONDELNING, kunskapsöverbyggnad de aktiviteter med fler aktiviteter synliggjorda i öppna kalendrar, sökbara på hemsida, digitala kanaler.

Kommunen skall inte driva en massa små företag och konkurrera med föreningar och organisationer som gör jobbet bättre.

Prissättningen - då den måste vara konkurrensutsatt innebär det att hyra för kommunens lokaler blir för hög.

Stuprör och motstridiga politiska beslut sätter käppar i hjulen för utveckling.

upphandlingsregler etc

Upphandlingsregler

Cirkulär ekonomi är ej premierat vid upphandling.

Kommunen och VGR vågar inte på grund av kompetensbrist och allmän rädsla för att misslyckas (trots att ingen sitter i fängelse för fel i upphandlingar) använda innovationsupphandling.

Svårt för små bolag som vill arbeta med allmännyttiga bostadsbolag att få respekt och gehör. Svaret blir ofta, vi kan inte samarbeta. Hur ska vi då lyckas nå våra mål för en hållbar stad?

Lagar och regelverk som styr hur det offentliga får agera vid uthyrning av lokaler/hyressättning

Låt microföretagen göra jobbet - ta inte över när en verksamhet går bra. Kommunen öppnar liknande verksamheter och trycker då ut de små företagen/föreningarna.

Stora kostnader för en del av kommunen. Värdena lite för otydliga och dessutom fördelade över flera delar av kommunens verksamheter (stuprörproblem).

tröga organisationer. tillit till invånarna att dela kontorslokaler som inte används kvällstid.

Resurser och samarbetsmöjligheter

Ett politiskt beslut om att satsa på ett program för delningsekonomi, såsom man tidigare hade för socialt företag.

manniskor och placera ytor för delning i stora flöden, typ som 300 kvadrat biblioteket. Filialer för delande - ex leksaksbiblioteket har en filial i gamla staden där saker kan returneras, för att slippa åka hela vägen till Malorna. Så göra

Feghet/överdriven försiktighet när det gäller vad kommunen kan göra och inte

Många vill göra sina egna lösningar istället för att satsa på de som redan börjat etablera sig

Bilaga 3: Det offentliga företagsfrämjande systemet

En introduktion till det offentliga företagsfrämjande systemet då en av studiens frågor är att undersöka de cirkulära mikroföretagens syn på kommunen och dess stöd. Därför är det privata företagsfrämjande systemet inte inkluderad.

Det offentliga företagsfrämjande systemet

2015 publicerade Tillväxtverket rapporten *Kartläggning av det företagsfrämjande systemet i Sverige*, Här ges en god överblick över systemets uppbyggnad och logik. Denna introduktion grundar sig främst i resultatet från denna rapport och ämnar ge en snabb övergripande inte heltäckande överblick över det offentliga företagsfrämjande systemet på nationell, regional och kommunal nivå.

Introduktionen följer rapporten ovan och dess tre tjänstekategorier för att dela in det offentligt finansierade företagsstödet: *informationsinsatser* kopplat till att starta, driva och utveckla företag (ex. myndigheter), *företagsrådgivning*, samt direkt eller indirekt statlig *finansiering* kopplat till företagsutveckling.

Källa: [Tillväxtverket, Kartläggning av det företagsfrämjande systemet i Sverige](#)

Det offentliga företagsfrämjande systemet

Företagets faser och tjänster

Det företagsfrämjande systemet innefattar en rad aktörer och präglas idag av en nära samverkan och bitvis överlappning. Aktörerna inom systemet gör insatser för företagets olika faser. Några av dessa aktörer är: Almi Företagspartner, Coompanion, kommunala näringslivskontor, RISE med flera.

Främjandesystemets huvudaktörer

Nationell nivå

Departement
Myndigheter
Lärosäten
Nationella program

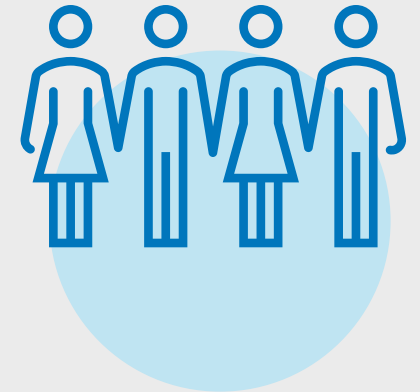
Regional nivå

Regionalt tillväxtansvariga
Länsstyrelser

Kommunal nivå

290 kommuner

Privat främjande

Nationellt

Departement

Myndigheter

Lärosäten

Nationella program

Det offentliga företagsfrämjande systemet

Företagsfrämjande på nationell nivå går att organisera inom fyra olika områden: departement, myndigheter, universitet och högskolor samt särskilda nationella insatser och program, vilka i sig kan innefatta flera aktörstyper och är tidsbegränsade.

Till stor del är det Näringsdepartementet som ansvarar för huvuddelen av de företagsfrämjande åtgärderna på regeringsnivå, men det finns fler departement med uppdrag som ska främja företagande. Det finns även en rad olika departement, som ansvarar för myndigheter som företagen är beroende av, såsom Finansdepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet och Socialdepartementet. Genom statliga bolag som Almi Företagspartner AB och offentliga riskkapitalbolag verkar även staten direkt som utförare inom det företagsfrämjande systemet.

I Sverige ansvarar i huvudsak sex myndigheter för näringslivsutvecklingen; Tillväxtverket, Tillväxtanalys, Bolagsverket, Konkurrensverket, Patent- och registreringsverket och Patentbesvärsträtten.

Utöver de sex utpekade myndigheterna verkar en rad andra myndigheter med uppdrag som kan definieras som innefatta företagsfrämjande åtgärder och näringslivsservice. Dessa myndigheter består exempelvis av Skatteverket, Arbetsförmedlingen, Energimyndigheten och Tullverket. Myndigheterna tillhandahåller i olika utsträckning information och rådgivning om företagande, handlägger ärenden som skatt och företagsstöd, tillhandahåller olika e-tjänster och erbjuder olika finansieringslösningar som till exempel lån, bidrag och krediter.

Nationell

Departement

Myndigheter

Lärosäten

Nationella program

Det offentliga företagsfrämjande systemet

Flera av de nationella myndigheter som bedriver företagsfrämjande insatser verkar även regionalt genom regionala och lokala kontor. Syftet är att insatserna som genomförs ska vara anpassade till den regionala och lokala kontextens utmaningar, behov och möjligheter.

Utöver departement och myndigheter spelar universitet och högskolor en central roll i innovationssystemet. Förutom särskilda entreprenörskapsinriktade utbildningar, initiativ så som Venture Cup och inslag av information kring att starta och driva företag finns även innovationskontor kopplat till lärosäten, idag finns det 13 st varav två i Göteborg, Chalmers och Göteborgs Universitet. Källa: Wikipedia Innovationskontor

Utifrån de utmaningar näringslivet och företagare står inför, utformas även tidsbegränsade insatser i olika nationella program och insatser inom vilka flera myndigheter och utförare samverkar. Programmen spänner över olika företagsfrämjande områden som rådgivning, finansiering och internationalisering utifrån behov hos olika grupper, branscher eller företag. Ett exempel är det nationella programmet Sharing Cities Sweden (SCS) där denna studie ingår.

Det nationella programmet SCS ska mellan 2018 - 2021 förutom att upprätta en nationell nod för erfarenhetsutbyte och samverkan även:

”genom testbäddar i fyra städer ska delningstjänster utvecklas på basis av digitala plattformar.”

Delningsekonomins möjligheter och risker ska testas och utvärderas. Syftet är att stärka Sveriges arbete för de globala målen (Agenda 2030), samt att stärka Sveriges konkurrenskraft genom att utveckla nya tjänster och nya företag för hemmamarknad och exportmarknader.

Göteborgs
Stad

Källa: [Tillväxtverket, Kartläggning av det företagsfrämjande systemet i Sverige](#) och [Vinnova, Sharing Cities Sweden](#)

Regional

Regionalt tillväxtansvariga
Länsstyrelser

Det offentliga företagsfrämjande systemet

Det arbete som sker på regional nivå styrs av regionala utvecklingsstrategier som utgör övergripande plattformar för regionens utveckling med gemensamma visioner, mål och utmaningar. Syftet med ett regionalt utvecklingsprogram/-strategi är att varje region ska använda och dra nytta av sina unika förutsättningar. Målet är att få ett bättre samspel mellan olika sektorer och aktörer i samhället samt att få fram gemensamma visioner, mål och handlingsplaner på lokal och regional nivå inom olika planeringsområden.

Genom regionala företagsstöd och inte minst EU:s strukturfonder ges idag allt större möjligheter för Sveriges regioner att utforma sin egen främjandepolitik och inriktning, inte sällan till ett mer projektintensivt genomförande. Idag präglas regionala insatser av ett programbaserat arbetssätt och genomförs ofta i samverkan med regionens aktörer, vilket medfört att regionala behov och förutsättningar får större genomslag i programmen.

Utförandet av det företagsfrämjande systemet bortsett informationsinsatser av administrativ karaktär är till stor del förlagt till den regionala och lokala nivån. Detta kan exempelvis bestå av olika typer av ekonomiska bidrag som fördelas av länsstyrelser, utförande av nationella program som finansieras av Tillväxtverket eller lokala sammansättningar som Handelskammare, inkubatorer och klusterinitiativ som arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft i en region.

Utförandet grundar sig samtidigt inte sällan på att kommunerna medfinansierar verksamheter och projekt för att kunna erbjuda specifika former av företagsrådgivning och främjande såsom Drivhus eller Ung Företagsamhet samt samarbete med aktörer som Almi och NyföretagarCentrum, vilka ofta är de som utför den direkta rådgivningen på uppdrag av kommunen.

Kommunal

290 kommuner

Det offentliga företagsfrämjande systemet

Arbetet med näringslivsutveckling är frivilligt för kommunerna. Kommunallagen ger dock kommunerna och landstingen mandat att *”genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen eller landstinget”* (2 kap 8§). Det har under åren utvecklats en praxis om vilka verksamheter som ryms inom kommunens företagsfrämjande insatser.

Grundprincipen är att kommunen har befogenhet att arbeta allmänt med främjandeinsatser för det lokala näringslivet. Det kan vara att bygga nätverk mellan aktörer, initiera och driva olika utvecklingsprojekt tillsammans med näringslivet, bedriva rådgivningsverksamhet och arbeta med företagslotsar och information. Kommunala näringslivskontor är ofta den funktion med djupast insikt i de lokala företagens behov och i förmedlingen av kontakter till länsstyrelser för fördelning av olika former av företagsstöd.

Förutom främjandeåtgärderna har kommunen i uppdrag att arbeta med förutsättningarna för att driva företag, exempelvis genomförandet av upphandlingar, tillståndshantering inom olika områden och frågor kring markhantering.

De företagsfrämjande insatser som kommuner genomför består framförallt av:

- Företagsbesök
- Företagslots
- Valfrihetssystem (LOV)
- Utmaningsrätt
- Näringslivsplan
- Tjänstegarantier
- Information till företagare

